

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

เครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้
ณ ทำขึ้นปลา ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่

MARINE FISHING GEAR AND ECONOMIC AQUATIC ANIMAL
AT FISH MARKET OF SAIKHAO SUBDISTRICT
KHLONG THOM DISTRICT, KRABI PROVINCE.

โดย

นายประสาร ศรีงาม

รหัส 5007201014

สาขาวิชาการประมง

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปีการศึกษา 2552

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

เครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้
ณ ทำขึ้นปลา ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่

MARINE FISHING GEAR AND ECONOMIC AQUATIC ANIMAL
AT FISH MARKET OF SAIKHAO SUBDISTRICT
KHLONG THOM DISTRICT, KRABI PROVINCE.

โดย

นายประสาร ศรีงาม

รหัส 5007201014

สาขาวิชาการประมง

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

ปีการศึกษา 2552

เครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้
ณ ท่าขึ้นปลา ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่

MARINE FISHING GEAR AND ECONOMIC AQUATIC ANIMAL
AT FISH MARKET OF SAIKHAO SUBDISTRICT
KHLONG THOM DISTRICT, KRABI PROVINCE.

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

.....
(อาจารย์วีรชัย เพชรสุทธิ)

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

บทคัดย่อ

การศึกษาเครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ ณ ทำขึ้นปลา ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล เจ้าของทำขึ้นปลา และชาวประมงพาณิชย์ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551 รวม 12 เดือน เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชนิดและจำนวนเรือประมง รวมถึงปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นปลา ของตำบลทรายขาว

ผลการศึกษาพบว่า เครื่องมือประมงทะเล มีทั้งสิ้น 323 ราย ประกอบด้วยทั้งเครื่องมือประมงพาณิชย์ และเครื่องมือประมงพื้นบ้าน โดยเครื่องมือประมงพาณิชย์ มีทั้งหมด 15 ลำ ได้แก่ เรืออวนดำ 7 ลำ เรือไคหมึก 5 ลำ และเรือคราดหอยหลาย 3 ลำ เครื่องมือประมงพื้นบ้าน มีทั้งสิ้น 350 ราย ได้แก่ อวนลอยกุ้ง 148 ราย อวนปู 140 ราย อวนลอยปลากระบอก 30 ราย นอกจากนี้มีเครื่องมือประจำที่ประเภทโป๊ะ ได้แก่ โปะน้ำตื้น จำนวน 58 ลูก โปะน้ำลึก 2 ลูก ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจ รวมทั้งสิ้น 1,067,950 กิโลกรัม ประกอบด้วย สัตว์น้ำ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปลา ซึ่งเป็นกลุ่มสัตว์น้ำที่พบมากที่สุด แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ 618,690 กิโลกรัม (57.93%) และปลาเบ็ด 283,200 กิโลกรัม (26.52 %) รองลงมาคือ กลุ่มกุ้ง 94,210 กิโลกรัม (8.82 %) และกลุ่มหมึก จำนวน 35,960 กิโลกรัม (3.37 %) ตามลำดับ นอกจากนี้เป็นกลุ่มปู กลุ่มหอย และสัตว์น้ำอื่นๆ เดือนตุลาคม เป็นเดือนที่มีสัตว์น้ำมากที่สุด รองลงมาคือเดือนธันวาคม เมษายน และกันยายน ตามลำดับ โดยในเดือนตุลาคม มีสัตว์น้ำกลุ่มปลามากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มกุ้ง กลุ่มหมึก และกลุ่มปู สัตว์น้ำทั้งหมดมีมูลค่า 25,493,650 บาท โดยกลุ่มปลาเศรษฐกิจ เป็นกลุ่มสัตว์น้ำที่มีมูลค่ารวมมากที่สุด (82.44%) รองลงมาคือ กลุ่มกุ้ง (5.48 %) และปลาเบ็ด (4.53 %) กลุ่มปู (3.42 %) กลุ่มหมึก (2.40 %) สัตว์น้ำอื่นๆ (1.63 %) ตามลำดับ ผลการศึกษาเป็นดัชนีบ่งชี้ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำของชาวประมงตำบลทรายขาว

คำสำคัญ : เครื่องมือประมงทะเล, สัตว์น้ำเศรษฐกิจ, ทำขึ้นปลา, ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ ณ ทำขึ้นปลา ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่ ในครั้งนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดี จากอาจารย์วิรัช เพชรสุทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ นายโอภาส นวลวิไลลักษณ์ ประมงจังหวัดกระบี่ และนายอำนาจ สายบัณฑิตย์ ประมงอำเภอคลองท่อม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว เจ้าของทำขึ้นปลา ของตำบลทรายขาว ตลอดจนชาวประมงพาณิชย์ และผู้เกี่ยวข้อง ทุกคน ที่ได้ข้อมูลในการวิจัยและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

คุณค่า ประโยชน์อันพึงมีจากรายงานฉบับนี้ ผู้รายงานขอมอบเป็นกัตถุญตามูชาแก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

ประสาร ศรีงาม

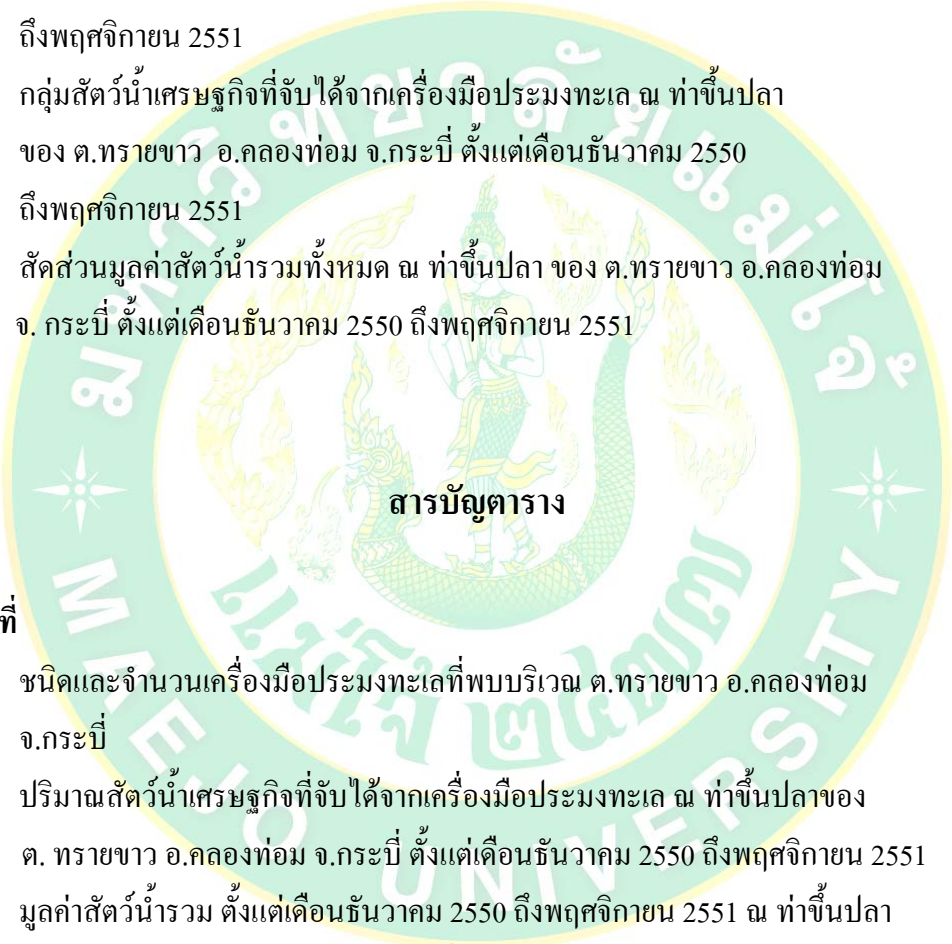
มิถุนายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
กิตติกรรมประกาศ	(ข)
สารบัญ	(ค)
สารบัญภาพ	(ง)
สารบัญตาราง	(ง)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
การตรวจเอกสาร	3
เวลาและสถานที่	14
อุปกรณ์และวิธีดำเนินการ	15
ผลและวิจารณ์ผลการศึกษา	16
ผลการศึกษา	16
วิจารณ์ผลการศึกษา	26
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	29
สรุปผลการศึกษา	29
ข้อเสนอแนะ	30
บรรณานุกรม	32
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ประวัติผู้วิจัย	35

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	สัดส่วนปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นปลา ต. ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551	20
2	เปรียบเทียบปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นปลา ของ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551	21
3	กลุ่มสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นปลา ของ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551	26
4	สัดส่วนมูลค่าสัตว์น้ำรวมทั้งหมด ณ ทำขึ้นปลา ของ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ. กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551	26
		
สารบัญตาราง		
ตารางที่		หน้า
1	ชนิดและจำนวนเครื่องมือประมงทะเลที่พบบริเวณ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่	16
2	ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นปลาของ ต. ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551	24
3	มูลค่าสัตว์น้ำรวมทั้ง ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551 ณ ทำขึ้นปลา ของ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ. กระบี่	27

คำนำ

จากการที่มีการนำผลผลิตสินค้าสัตว์น้ำจากน่านน้ำไทยมาใช้ประโยชน์เพิ่มสูงขึ้น จึงเป็นเหตุให้การประมงทะเลประสบปัญหาวิกฤติ อันเนื่องมาจากการที่ทรัพยากรสัตว์น้ำอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประมง ทั้งการประมงพาณิชย์และการประมงพื้นบ้านตลอดจนธุรกิจการประมงที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ปัญหาของการประมงทะเลในน่านน้ำไทยคือการที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญทั้งในด้านนโยบายการบริหารและการบริหาร ตลอดจนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประมงทะเลที่ผ่านมา มีค่อนข้างน้อย ทำให้ไม่อาจควบคุมและวางมาตรการเกี่ยวกับการจับสัตว์น้ำขึ้นมาใช้ได้ทันทั่วถึง และในปัจจุบันทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลส่วนใหญ่ได้ถูกจับใช้ประโยชน์ทางการประมงทั้งเพื่อเป็นอาหาร เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ และการส่งออกเกินกำลังการผลิตของทรัพยากรแล้ว รัฐบาลควรจะได้เร่งกำหนดนโยบายเพื่อวางมาตรการควบคุมการประมงบางประเภท เช่น อวนลาก อวนรุน และการประมงโดยใช้ไฟล่อ พร้อมทั้งดำเนินการส่งเสริมปรับปรุงโครงการพัฒนาการประมงต่างๆ โดยเร่งด่วน เพื่อป้องกันมิให้ทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลเสื่อมโทรมถึงขั้นสูญพันธุ์ และยกระดับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมงให้ดีขึ้น นอกจากนี้ควรเร่งเผยแพร่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ตลอดจนสนับสนุนให้น้ำสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางอาหารและราคาถูก มาใช้เป็นอาหารบริโภคแทนการนำไปแปรรูปเพื่อผลิตอาหารเลี้ยงสัตว์เช่นในปัจจุบัน จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าการประมงทะเลในน่านน้ำไทย จะยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการประมงและการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศในอนาคต

ตำบลทรายขาว เป็นตำบลหนึ่งที่มีอาณาเขตติดกับทะเลอันดามัน ตั้งอยู่บริเวณอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงทะเล และอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ทำสวน ท่องเที่ยว ค้าขาย รวมถึงกิจกรรมแปปลาหรือทำขึ้นปลา ทั้งนี้เนื่องจากตำบลทรายขาวมีแหล่งที่ตั้งหรือทำเลที่เหมาะสมในการนำสัตว์น้ำเข้ามาจำหน่าย ทำให้เกิดมีผู้ประกอบการหลายราย ตั้งสถานที่จำหน่ายและรับซื้อสัตว์น้ำ ที่ได้จากการทำการประมง ทั้งจากเรือประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน พบว่าในแต่ละปีมีเรือประมงขนาดใหญ่และขนาดเล็กจำนวนมาก จากจังหวัดกระบี่เอง และจังหวัดใกล้เคียง เข้ามาเทียบท่าเพื่อจำหน่ายสินค้าสัตว์น้ำที่จับได้ ทำให้เกิดการหมุนเวียนของรายได้จำนวนมากแก่ประชาชนหรือผู้ประกอบการของตำบล สินค้าสัตว์น้ำที่จับได้ ส่วนใหญ่จะนำส่งไปขาย ณ จังหวัดตรัง จัดเป็นตลาดสินค้าสัตว์น้ำรายใหญ่ เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกัน อย่างไรก็ตาม ในแต่ละปีสัตว์น้ำที่มากขึ้นที่แปปลาหรือทำขึ้นปลาบริเวณตำบลทรายขาว ก็มีความผันแปรของปริมาณสัตว์น้ำเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ชาวประมงพาณิชย์ ประสบปัญหา

หลายอย่าง อันได้แก่ ภาชนะน้ำมันราคาแพง ปราบกฏการณ์คลื่นสึนามิ ตลอดจนทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการประมงพาณิชย์ทั้งสิ้น

การศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ ณ ทำขึ้นปลาของตำบลทรายขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อตรวจสอบสถานภาพการทำประมงหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำของเรือประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน รวมถึงศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเลเหล่านั้น ซึ่งนำมาจำหน่าย ณ ทำขึ้นปลาของตำบลทรายขาว ข้อมูลต่างๆที่ได้ นอกจากจะนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของหน่วยงานต่างๆ ทั้งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของตำบลทรายขาวและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังสามารถบันทึกเป็นสถิติเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำของการประมงทะเลของฝั่งอันดามัน และใช้เป็นดัชนีบ่งชี้ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ ของอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อหาแนวทางในการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำของฝั่งอันดามันต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชนิดและจำนวนเรือประมง ณ ทำขึ้นปลา ของตำบลทรายขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
2. เพื่อทราบปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำสำคัญทางเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นปลา ของตำบลทรายขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้ ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของหน่วยงานต่างๆ ทั้งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของตำบลทรายขาวและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. นำไปประกอบข้อมูลสถิติการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลของฝั่งอันดามัน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อหาแนวทางในการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำของฝั่งอันดามันต่อไป
3. เป็นดัชนีบ่งชี้ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์ทะเล ของ อ. คลองท่อม จ.กระบี่

การตรวจเอกสาร

การศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ ณ ทำขึ้นปลาของตำบลทรายขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังต่อไปนี้

ลักษณะทั่วไปของตำบลทรายขาว

ตำบลทรายขาว เป็น 1 ใน 7 ตำบลของอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ และได้แบ่งการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ และลาดต่ำ ซึ่งมีพื้นที่ส่วนหนึ่งติดต่อกับทะเลอันดามัน ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลคลองพน อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ทิศใต้ติดกับ ตำบลกะลาเส อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลกะลาเส อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลคลองพน อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ประชาชนประกอบอาชีพ ประมงทำสวน ท่องเที่ยว ค้าขาย และรับจ้าง (องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว, 2551)

นิยามของเครื่องมือประมงและการจำแนก

ด้วยเหตุที่เครื่องมือจับสัตว์น้ำมีหลายประเภทและหลายชนิด การเรียกชื่อแตกต่างกันไปในท้องถิ่น กรมประมง (2540) จึงได้รวบรวมข้อมูลจัดทำคำนิยามของเครื่องมือประมงไว้ดังต่อไปนี้ เครื่องมือทำการประมง (Fishing Gears) คือ เครื่องมือที่ใช้จับหรือสัมผัสสัตว์น้ำโดยตรง และเครื่องมือช่วยทำการประมง (Auxiliary Gears) คือเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้การจับสัตว์น้ำมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น หรือช่วยให้การจับสัตว์น้ำสำเร็จลงได้ เช่น เรือ เครื่องทุ่นแรง เครื่องหาฝูงปลา ซึ่ง เป็นต้น การจำแนกเครื่องมือทำการประมงสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. การจำแนกตามลักษณะการทำประมง ดังนี้

1.1 เครื่องมือประเภทเคลื่อนที่ (Moveable fishing gears) หมายถึง เครื่องมือประมงประเภทที่ขณะทำการประมง เครื่องมือดังกล่าวมีการเคลื่อนที่ และห่างออกไปจากตำแหน่งที่เริ่มต้นด้วยแรงของกระแสลมกระแสน้ำ คนหรือเครื่องยนต์เรือ

1.2 เครื่องมือประเภทประจำที่ (Stationary fishing gears) หมายถึง เครื่องมือประมงประเภทที่ใช้วิธีลงหลัก ปัก ผูก ชิ่ง รั้ง ถ่วง หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือและส่วนประกอบอยู่กับที่ในเวลาทำการประมง และทำการจับสัตว์น้ำตรงจุดที่ตั้งเครื่องมือขึ้นๆทุกครั้งที่

1.3 เครื่องมือประเภทกึ่งประจำที่ (Semi-stationary fishing gears) หมายถึง เครื่องมือประมงประเภทที่ขณะทำการประมง เครื่องมือนั้นจะถูกยึดถ่วงรั้งให้อยู่กับที่ในระยะเวลา

หนึ่ง หรือจนสิ้นสุดการจับสัตว์น้ำแต่ละครั้งเสร็จแล้วเก็บอุปกรณ์ขึ้นเรือ เพื่อนำไปใช้ในบริเวณอื่นๆ ได้อีก

2. จำแนกตามขนาดของธุรกิจ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

2.1 เครื่องมือประมงพื้นบ้าน หมายถึง เครื่องมือประมงที่ไม่ใช้เรือหรือใช้ประกอบกับเรือขนาดไม่เกิน 5 ตันกรอส

2.2 เครื่องมือประมงพาณิชย์ หมายถึง เครื่องมือประมงที่ใช้ประกอบกับเรือที่มีขนาดเกินกว่า 5 ตันกรอส

3. จำแนกตามกรรมวิธีในการจับสัตว์น้ำ สามารถจำแนกได้เป็น 13 ประเภท คือ

3.1 ประเภทอวนล้อมจับ

3.2 ประเภทอวนกางกั้นแล้วลาก

3.3 ประเภทอวนลาก

3.4 ประเภทคราด

3.5 ประเภทอวนช้อน อวนยก

3.6 ประเภทอวนครอบ

3.7 ประเภทอวนติด

3.8 ประเภทอวนรุน

3.9 ประเภทลอบ

3.10 ประเภทโป๊ะ

3.11 ประเภทโพงพาง

3.12 ประเภทเบ็ด

3.13 ประเภทเบ็ดเตล็ด

สถานการณ์ทรัพยากรประมงของประเทศไทย

ผลผลิตทางการประมงในน่านน้ำไทยช่วงที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงประมาณร้อยละ 6.6 ต่อปี (ปี 2538 - 2542) ทั้งจากการทำประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน ซึ่งผลผลิตช่วงดังกล่าวร้อยละ 91 ได้จากประมงพาณิชย์ที่เหลือได้จากประมงพื้นบ้าน (สถิติกรมประมง, 2546) โดยเป็นผลผลิตที่ได้จากอ่าวไทยร้อยละ 63 ที่เหลือได้จากทะเลอันดามัน ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและภัยธรรมชาติ จากสถิติการประมงของกรมประมง แสดงให้เห็นสถานภาพของทรัพยากรประมงในน่านน้ำทะเลไทยเสื่อมโทรมลงผลผลิตที่ได้ลดจำนวนลงเรื่อยๆ การลดลงของทรัพยากรประมง ไม่ใช่เกิดจากการนำเอาสัตว์น้ำขึ้นมา ใช้มากเกินไปเท่านั้น

แต่ยังมีการใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายล้างทรัพยากรชายฝั่ง เช่น แหล่งหญ้าทะเล แนวปะการัง และ ดอนหอย ยกตัวอย่างเช่น อวนลาก อวนรุน เรือไฟปั่นปลากะตัก ซึ่งวิธีการทำประมงดังกล่าว เป็นการทำลายระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ แหล่งอนุบาลตัวอ่อนของสัตว์น้ำ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เพิ่มความเสื่อมโทรมของทะเลไทยให้ทรุดหนักยิ่งขึ้น

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2548 ระบุว่าไม่มีเรือประมงถึง 50,000 ลำ เป็นเรืออวนลากจำนวน ครั้งหนึ่งและมีขนาดตาอวนที่ถี่มากเกินไป (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2548) ซึ่งเครื่องมือประมงที่มี ขนาดตาอวนเหล่านี้ จะสามารถจับสัตว์น้ำได้ทุกขนาด แม้ว่าจะเป็นสัตว์น้ำขนาดเล็ก หรือลูกสัตว์ น้ำที่ยังโตไม่ได้ขนาด ลักษณะเช่นนี้เป็นการทำประมงแบบนี้เป็นการทำลายล้าง และใช้ทรัพยากรมาก เกินกว่าศักยภาพการผลิตของท้องทะเล ปัญหานี้เริ่มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน ดังจะเห็น ได้จาก ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในการใช้ทรัพยากรประมงระหว่างกลุ่มประมงพาณิชย์กับกลุ่มประมง พื้นบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ทรัพยากรประมงทะเลยังถูกคุกคามทั้งทางตรงและ ทางอ้อมจาก โครงการพัฒนาอื่นๆ เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรม การเกษตร การท่องเที่ยว การขยายตัวของชุมชน เป็นต้น ซึ่งส่งผลทำให้คุณภาพน้ำและ สิ่งแวดล้อม ชายฝั่งเสื่อมโทรม ไม่เหมาะต่อการดำรงอยู่อาศัย ของสัตว์น้ำ จากการพัฒนาทางการประมงอย่างรวดเร็ว ผลผลิตส่วนหนึ่งถูกนำไปใช้เป็นวัตถุดิบ ทางด้านอุตสาหกรรม แปรรูปเพื่อการส่งออก แม้ทรัพยากร ทางทะเลของประเทศจะอยู่ในสภาพ เสื่อมโทรม แต่ความต้องการวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อส่งออกกลับ สูงขึ้น รัฐจึงหันมาผลักดันให้มีการผลิตเพิ่มขึ้น โดยการส่งเสริมการทำประมงนอกน่าน น้ำและ พัฒนาด้านการเพาะเลี้ยงซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยเฉพาะ การเลี้ยงกุ้งกุลาดำซึ่งประสบผลสำเร็จสูงในช่วงแรก แต่ปัจจุบันก็ประสบปัญหาเรื่องโรคต่างๆ นอกจากนี้การเลี้ยงกุ้งกุลาดำรวมทั้งการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งชนิดอื่น ๆ ก็ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาการใช้พื้นที่ดินผิดประเภท การบุกรุกป่าชายเลน ปัญหาดินเค็ม อาหารและยา/สารเคมีที่ใช้เพื่อการ เพาะเลี้ยงและปัญหาปล่อยน้ำเสียที่เกิดจากการเพาะเลี้ยงลงสู่ แหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งจะเกิดผลเสียต่อระบบนิเวศชายฝั่งในระยะยาว หากไม่มีการจัดการและการ ตรวจสอบที่ดี

กรมประมง (2548) รายงานผลผลิตทางการประมงในน่านน้ำไทย ว่าองค์ประกอบของ สัตว์ทะเลที่จับได้จากเครื่องมือประมงต่างๆ ประกอบด้วยปลาที่ใช้บริโภคร้อยละ 55 รองลงมาเป็น ปลาเป็ดร้อยละ 34 (ซึ่งเป็นลูกสัตว์น้ำเศรษฐกิจปนอยู่มากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนปลาเป็ด ทั้งหมด) ปลาหมึกร้อยละ 5 กุ้งร้อยละ 5 ที่เหลือเป็นปูและหอยอีกร้อยละ 1 และการที่จะนำเอา ทรัพยากรประมงซึ่งถือเป็นสาธารณสมบัติของคนทั้งประเทศขึ้นมาขาย สามารถทำรายได้เข้า

ประเทศอย่างมหาศาลนั้น แต่ผลประโยชน์ที่ได้จริงๆ ก็ตกอยู่ที่ผู้ประกอบการเจ้าของเรือเพียงกลุ่มเดียว คือ เรือประมงพาณิชย์ ซึ่งมีการกระจายรายได้น้อย ลูกจ้างก็ได้รับผลประโยชน์น้อย แต่การทำประมงแบบพื้นบ้านนั้น เป็นแหล่งสำคัญของการสร้างงานและผลิตอาหาร โปรตีนในปริมาณมหาศาลให้แก่ผู้บริโภคที่มีรายได้น้อย ชาวประมงพื้นบ้านดำรงชีพพึ่งพิงทรัพยากรเพื่อการอยู่รอด จึงสร้างความมั่นคงด้านอาหาร แก่ผู้ใช้ทรัพยากรและยังรวมถึงวิธีการควบคุมการใช้ประโยชน์ การแบ่งสรรปันส่วน ประโยชน์ที่ได้ภายในชุมชน เป็นการกระจายรายได้สู่คนในชุมชน ซึ่งตรงกันข้ามกับเรือประมงพาณิชย์

ปัญหาสำคัญของทะเลไทยและชาวประมงคือ การลดลงอย่างรวดเร็วของสัตว์น้ำ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่ง การใช้เครื่องมือผิดกฎหมายทำการประมงในเขตหวงห้าม การแย่งชิงทรัพยากรสัตว์น้ำ ปัญหาทั้งหมดคืออาการของปัญหาที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่หรือจังหวัด โดยในจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันจะมีการทำลายป่าชายเลนเพื่อเปลี่ยนสภาพเป็นบ่อเลี้ยงกุ้ง การสัมปทานทำถ่าน การทำประมงผิดกฎหมาย เช่น อวนรุน อวนลาก ระเบิดปลา และเมื่อยามคลื่นลมสงบก็มีกองเรือปั่นไฟปลากะตักเดินทางจากฝั่งอ่าวไทยเข้าร่วมกวาดจับสัตว์น้ำ และปัญหาได้รุกคืบไปสู่การประมงผิดกฎหมายในคลองและแม่น้ำที่เชื่อมต่อกับทะเล ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นมานานโดยทั่วไป ความรุนแรงขึ้นตลอดมา การแก้ไขปัญหасสามารถดำเนินการได้เฉพาะพื้นที่และเป็นการชั่วคราว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรารักษ์ และคณะ (2544) ศึกษาการประมงอวนลากคานถ่างในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำประมงในจังหวัดนครศรีธรรมราช เดือนละครั้งตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2541 ถึงเดือนกันยายน 2542 พบว่าเรืออวนลากคานถ่างจำแนกเป็นเรือขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยมีแหล่งทำการประมงอยู่ในอ่าวนครศรีธรรม-ราชและบริเวณชายฝั่ง ผลการวิเคราะห์พบว่าเรืออวนลากคานถ่างขนาดเล็กที่ทำประมงในเวลากลางวันและกลางคืนมีอัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมด เท่ากับ 2.563 และ 2.431 กิโลกรัม/ชั่วโมง องค์กรประกอบสัตว์น้ำที่จับได้ในเวลากลางวันและกลางคืนมีสัดส่วนของกุ้งมากที่สุดถึงร้อยละ 95.46 และ 90.06 อัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดและอัตราการจับกุ้งที่ทำประมงในเวลากลางวันและกลางคืนไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ส่วนเรืออวนลากคานถ่างขนาดกลางที่ทำประมงในเวลากลางวันและเวลากลางคืนมีอัตราการจับเท่ากับ 10.077 และ 10.097 กิโลกรัม/ชั่วโมง องค์กรประกอบสัตว์น้ำที่จับได้ในเวลากลางวันและกลางคืนมีสัดส่วนของกุ้งมากที่สุดถึงร้อยละ 47.33 และ 52.28 อัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดที่ทำประมงในเวลา

กลางวันและกลางคืนไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติแต่อัตราการจับกุ้งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อวนลากคานถ่างขนาดเล็กที่ทำประมงเวลากลางวันตามฤดูกาลมีอัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดและกุ้งมากที่สุดในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แต่อัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดและกุ้งตามฤดูกาลไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ส่วนอวนลากคานถ่างขนาดเล็กที่ทำประมงเวลากลางคืนตามฤดูกาลมีอัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดและกุ้งมากที่สุดในช่วงระหว่างลมมรสุม โดยที่อัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดและกุ้งตามฤดูกาลไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ อวนลากคานถ่างขนาดกลางที่ทำประมงเวลากลางวันตามฤดูกาลมีอัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดและกุ้งมากที่สุดในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยที่อัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดและกุ้งตามฤดูกาลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับอวนลากคานถ่างขนาดกลางที่ทำประมงเวลากลางคืนตามฤดูกาลมีอัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดมากที่สุดในช่วงลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่อัตราการจับกุ้งมากที่สุดในช่วงระหว่างลมมรสุม โดยที่อัตราการจับสัตว์น้ำทั้งหมดและกุ้งตามฤดูกาลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ขนาดความยาวเฉลี่ยของสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเรืออวนลากคานถ่างทั้งสองขนาดแตกต่างกันเล็กน้อย และส่วนใหญ่มีขนาดเล็กกว่าขนาดสัตว์น้ำในระยะแรกเริ่มเจริญพันธุ์

กำพล และสุภาพร (2546) รายงานการประมงอวนล้อมจับในเขตจังหวัดสตูล ว่าประกอบด้วยเครื่องมืออวนล้อมจับประเภท อวนดำ อวนเขียว อวนล้อมจับปั่นไฟ อวนล้อมซั้ง และอวนตังเก อวนดำเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากที่สุด แหล่งทำการประมงของอวนล้อมจับที่สำคัญสองบริเวณ คือ เขตน่านน้ำไทยและเขตน่านน้ำประชิด (ไทย-มาเลเซีย) มีฤดูทำการประมงตลอดทั้งปี การลงแรงประมงของอวนล้อมจับรวมในช่วงปี พ.ศ. 2541-2543 เท่ากับ 19,152 23,256 และ 17,064 วัน ตามลำดับ ส่วนอัตราการจับเฉลี่ย และปริมาณการจับรวม เท่ากับ 3,115 2,455 1,914 กก./ชม. และ 59,661 57,097 32,667 ตัน ตามลำดับ โดยการลงแรงประมง อัตราการจับและปริมาณการจับเฉลี่ย ในช่วงฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) สำหรับทรัพยากรปลาผิวน้ำที่สำคัญประกอบด้วย ปลาทุ ปลาหลังเขียว ปลาลัง ปลาโอ ปลาทุแครง ปลาสีกุนบั้ง และปลาแข่งไก่ โดยมีปลาทุเป็นทรัพยากรเป้าหมายที่ถูกจับมาใช้ประโยชน์มากที่สุด ขนาดปลาทุที่เข้ามาในข่ายทำการประมงของอวนล้อมจับมีความยาว(TL)อยู่ในช่วง 8-25 เซนติเมตร และขนาดปลาลังที่เข้ามาในข่ายทำการประมงของอวนล้อมจับมีความยาว(TL) อยู่ในช่วง 8-28 เซนติเมตร ซึ่งจะพบปลาทุและปลาลังขนาดเล็กกว่าขนาดที่เริ่มวางไข่ครั้งแรกเข้ามาในข่ายทำการประมงอวนล้อมจับทุกเดือน

อำนาจ และคณะ (2549) ศึกษาความชุกชุมและการแพร่กระจายของทรัพยากรสัตว์น้ำบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่จังหวัดนครศรีธรรมราช ถึงนราธิวาส เก็บตัวอย่างด้วยเครื่องมืออวนลากแผ่นตะเฆ่ ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-กันยายน พ.ศ. 2546 ทำการลากอวน 104 ครั้ง จาก 23 สถานี ที่ระดับความลึก 10-50 เมตร ผลวิเคราะห์อัตราการจับเฉลี่ยของสัตว์น้ำทั้งหมดจากตาอวนก้นถุงขนาด 25 มิลลิเมตร มีค่าเท่ากับ 17.754 กก./ชม. อัตราการจับสัตว์น้ำในระดับความลึก 10-20 21-30 31-40 และ 41-50 เมตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ในขณะที่อัตราการจับเฉลี่ยในแต่ละเดือนมีค่าไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) องค์ประกอบชนิดสัตว์น้ำประกอบด้วยกลุ่มปลาหน้าดินร้อยละ 38.53 กลุ่มปลาเป็ด 29.54 กลุ่มปลาหมึก 20.90 กลุ่มปลาผิวน้ำ 6.50 กลุ่มปลู 2.19 กลุ่มหอย 0.54 กลุ่มกุ้ง 0.17 และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ 1.63 และเมื่อพิจารณาจากการแพร่กระจายของระดับความชุกชุมสามารถแบ่งรูปแบบการแพร่กระจายของสัตว์น้ำชนิดที่สำคัญทางเศรษฐกิจได้ 3 รูปแบบ คือ แพร่กระจายชุกชุมมากในระดับน้ำลึก แพร่กระจายชุกชุมมากในระดับน้ำตื้น และแพร่กระจายชุกชุมมากในทุกระดับความลึก

ภักจุฑา และกิ่งกาญจน์ (2549) ศึกษาการประมงเรืออวนจับที่ทำประมงบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง โดยครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และปัตตานี ระหว่างเดือนมีนาคม 2546 – กันยายน 2548 พบว่ามีเรืออวนล้อมจับ 3 ประเภท คือ อวนล้อมซั้ง อวนล้อมจับปั่นไฟ และอวนล้อมจับโซนาร์ ซึ่งเรือลำเดียวกันจะมีการปรับเปลี่ยนประเภทโดยขึ้นกับฤดูกาลและชนิดสัตว์น้ำเป้าหมาย เรืออวนล้อมจับมีขนาดความยาว 18-30 เมตร ใช้เครื่องยนต์ขนาด 145-600 แรงม้า จำนวนลูกเรือ 25-50 คน อวนที่ใช้เป็นอวนในล่อนสีดำ มีขนาดช่องตาอวน 2.5 ซม. ความยาวอวน 600-2,000 เมตร ความลึก 20-136 เมตร เรืออวนล้อมซั้งจะจับปลาบริเวณซั้งซึ่งวางทิ้งไว้ในทะเลระยะหนึ่งเพื่อล่อสัตว์น้ำ เรืออวนล้อมจับปั่นไฟจะใช้เรือปั่นไฟขนาดความยาวเรือ 14-16 เมตร จำนวน 3-5 ลำ กระจายปั่นไฟเพื่อล่อฝูงปลาให้มารวมกลุ่มกันก่อน จากนั้นเรืออวนล้อมจับจะเข้ามาวางอวน ส่วนเรืออวนล้อมจับโซนาร์จะวิ่งเรือหาฝูงปลาโดยใช้วิธีหาด้วยสายตา ใช้เอกโคซาวเดอร์ หรือโซนาร์ผสมกันเมื่อพบฝูงปลาแล้วจึงวางอวน เรืออวนล้อมจับมีแหล่งทำการประมงส่วนใหญ่อยู่บริเวณตั้งแต่เกาะเต่า เกาะพะงัน ลงมาจนถึงหน้าจังหวัดปัตตานี บริเวณน้ำลึก 18-60 เมตร เรืออวนล้อมซั้งมีอัตราการจับเฉลี่ยตลอดการศึกษาเท่ากับ 2,319.174 กก./วัน โดยในเดือนธันวาคม 2547 มีอัตราการจับเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 5,043.478 กก./วัน และต่ำสุดในเดือนกรกฎาคม 2547 และมกราคม 2548 เท่ากับ 1,200.000 กก./วัน เรืออวนล้อมจับปั่นไฟมีอัตราการจับเฉลี่ยเท่ากับ 1,811.475 กก./วัน มีอัตราการจับเฉลี่ยสูงสุดในเดือนพฤษภาคม 2548 เท่ากับ 4,666.667 กก./วัน และต่ำสุดในเดือนธันวาคม 2546 เท่ากับ 500.000 กก./วัน ส่วนเรืออวนล้อมจับโซนาร์มีอัตราการจับเฉลี่ยเท่ากับ 1,510.329 กก./วัน มีอัตราการจับเฉลี่ยสูงสุดในเดือนพฤษภาคม 2548 เท่ากับ

4,750.000 กก./วัน และต่ำสุดในเดือนกรกฎาคม 2546 เท่ากับ 266.667 กก./วัน เมื่อเปรียบเทียบอัตราการจับเฉลี่ยทั้ง 3 เครื่องมือระหว่างฤดูมรสุม พบว่าอัตราการจับเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$) องค์ประกอบสัตว์น้ำที่จับได้โดยเรืออวนล้อมซึ่งประกอบด้วย กลุ่มปลาผิวน้ำร้อยละ 93.15 กลุ่มปลาหน้าดินร้อยละ 3.35 กลุ่มปลาหมึกร้อยละ 1.81 และกลุ่มปลาเป็ดร้อยละ 1.69 ส่วนองค์ประกอบสัตว์น้ำที่จับได้โดยเรืออวนล้อมจับปั่นไฟประกอบด้วย กลุ่มปลาผิวน้ำร้อยละ 80.75 กลุ่มปลาหน้าดินร้อยละ 8.73 กลุ่มปลาหมึกร้อยละ 5.68 กลุ่มกุ้งร้อยละ 0.01 กลุ่มสัตว์น้ำอื่น ๆ ร้อยละ 0.01 และกลุ่มปลาเป็ดร้อยละ 4.82 ในขณะที่องค์ประกอบสัตว์น้ำที่จับได้โดยเรืออวนล้อมจับโซนาร์ประกอบด้วย กลุ่มปลาผิวน้ำร้อยละ 88.54 กลุ่มปลาหน้าดินร้อยละ 4.44 กลุ่มปลาหมึกร้อยละ 4.56 และกลุ่มปลาเป็ดร้อยละ 2.46 สำหรับขนาดความยาวเฉลี่ยของสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจแต่ละชนิดที่เรืออวนล้อมจับทั้ง 3 ประเภทจับได้ มีขนาดใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่มีขนาดเล็กกว่าขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์

ภักจุฑา วราภรณ์ และกึ่งกาญจน์ (2548) สำรวจสถานะการประมงอวนลากคู่บริเวณอ่าวไทยตอนล่าง โดยการสุ่มตัวอย่างสัตว์น้ำของเรืออวนลากคู่ธรรมดาและเรืออวนลากคู่ด่วน ที่ขึ้นท่าในบริเวณจังหวัดสงขลาและปัตตานี ระหว่างเดือนมกราคม 2543-มิถุนายน 2544 ส่วนใหญ่มีแหล่งทำการประมงบริเวณ ละติจูด 7-8 องศาเหนือ และลองจิจูด 101-102 องศาตะวันออก ในจังหวัดสงขลาพบว่า เรืออวนลากคู่ธรรมดามีอัตราการจับเฉลี่ยสูงสุดในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2543 เท่ากับ 137.810 กก./ชม. และต่ำสุดในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน 2543 เท่ากับ 57.970 กก./ชม. เรืออวนลากคู่ด่วนมีอัตราการจับเฉลี่ยสูงสุดในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2543 เท่ากับ 264.823 กก./ชม. และต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม 2543 เท่ากับ 169.755 กก./ชม. ส่วนจังหวัดปัตตานีพบว่า เรืออวนลากคู่ธรรมดามีอัตราการจับเฉลี่ยสูงสุดในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม 2543 เท่ากับ 248.485 กก./ชม. และต่ำสุดในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน 2543 เท่ากับ 40.589 กก./ชม. เรืออวนลากคู่ด่วนมีอัตราการจับเฉลี่ยสูงสุดในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2543 เท่ากับ 307.313 กก./ชม. และต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม 2544 เท่ากับ 165.934 กก./ชม. องค์ประกอบสัตว์น้ำที่จับได้จากเรืออวนลากคู่ธรรมดาเฉลี่ยทั้งสองพื้นที่ประกอบด้วย กลุ่มปลาเป็ดร้อยละ 48.87 และกลุ่มสัตว์น้ำเศรษฐกิจร้อยละ 51.13 ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มปลาหน้าดินร้อยละ 28.53 กลุ่มปลาผิวน้ำร้อยละ 11.62 กลุ่มหมึกร้อยละ 10.37 และกลุ่มสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ ร้อยละ 0.61 สำหรับองค์ประกอบสัตว์น้ำที่จับได้จากเรืออวนลากคู่ด่วนเฉลี่ยทั้งสองพื้นที่ประกอบด้วย กลุ่มปลาเป็ดร้อยละ 47.03 และกลุ่มสัตว์น้ำเศรษฐกิจร้อยละ 52.97 ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มปลาผิวน้ำร้อยละ 25.31 กลุ่มปลาหน้าดินร้อยละ 21.38 กลุ่มหมึกร้อยละ 6.01 และกลุ่มสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ ร้อยละ

0.27 เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในอดีตพบว่าสัดส่วนปลาเบ็ดที่จับได้มีแนวโน้มสูงขึ้นมาก จึงควรมีมาตรการลดจำนวนเรืออวนลากคู่ เพื่อป้องกันการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำ ซึ่งเป็นการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน

อภิรักษ์ (2549) เปรียบเทียบการทำประมงพาณิชย์ก่อนและหลังการปรับตัวขึ้นของราคาน้ำมัน กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี โดยการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ของผู้ประกอบการ ประมงพาณิชย์ในจังหวัดปัตตานี ลักษณะการทำประมงพาณิชย์ก่อนและหลังการปรับขึ้นของราคาน้ำมัน ความพึงพอใจต่อนโยบายการแก้ปัญหาและให้ความช่วยเหลือการทำประมงของรัฐ ตลอดจนแนวโน้มในการประกอบธุรกิจประมงพาณิชย์ และ ปัญหา รวมทั้งข้อเสนอแนะในการทำประมงพาณิชย์ จังหวัดปัตตานี โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์ที่มีเรือจดทะเบียนขนาดมากกว่า 50 ตันกรอสขึ้นไป และเป็นสมาชิกสมาคมประมงจังหวัดปัตตานี จำนวน 40 ราย ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 33.7 ปี นับถือศาสนาพุทธ การศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน เป็นแรงงานทำการประมงเฉลี่ยครัวเรือนละ 3 คน มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพประมงเฉลี่ย 18.6 ปี การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประมงและนโยบายประมงและนโยบายประมงส่วนใหญ่รับรู้จากเพื่อนที่ทำธุรกิจประมง และสมาคมประมง เนื่องจากทั้งหมดเป็นสมาชิกสมาคมประมง จำนวนเรือที่ถือครอง เฉลี่ย 2.2 ลำ เป็นเรือขนาดน้อยกว่า 50 ตันกรอส เฉลี่ย 1.3 ลำ และเรือขนาด 50 – 100 ตันกรอส เฉลี่ย 1.7 ลำ รายได้จากการประกอบอาชีพประมงพาณิชย์เฉลี่ย 912,500 บาทต่อเดือน รายจ่ายจากการประกอบอาชีพประมงพาณิชย์เฉลี่ย 690,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่มีหนี้สินนอกระบบโดยมีหนี้สินเฉลี่ย 240,000 บาท หลังการปรับขึ้นของราคาน้ำมัน ตั้งแต่ปี 2547 เงินลงทุนในการประกอบธุรกิจประมงพาณิชย์ลดลงเฉลี่ย 62,500 บาทต่อลำ ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น 59,975 บาทต่อลำต่อครั้ง ค่าน้ำแข็งเพิ่มขึ้น 4,982 บาทต่อลำต่อครั้ง เงินเดือนเพิ่มขึ้น 17,490 บาทต่อลำต่อครั้ง ค่าอาหารเพิ่มขึ้น 3,627.5 บาทต่อลำต่อครั้ง ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพิ่มขึ้น 14.625 บาทต่อลำต่อครั้ง ในระยะเวลา 1 ปี มีการออกทำการประมงลดลงเฉลี่ย 3.2 ครั้งต่อปี แรงงานที่ใช้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อลำเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2.9 คน โดยแรงงานไทยลดลงเฉลี่ย 18.3 คน แรงงานต่างชาติเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 21.3 คน ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ลดลงเฉลี่ย 26,375 กิโลกรัมต่อลำต่อครั้ง ค่าจ้างแรงงานในเรือประมงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 174,972 บาทต่อปี รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายในการประกอบธุรกิจลดลงเฉลี่ย 111,000 บาทต่อลำต่อครั้ง ส่วนความพึงพอใจต่อนโยบายของรัฐในการแก้ปัญหาและช่วยเหลือด้านการประมงในระดับน้อย ได้แก่ การคุ้มครองและการควบคุมกองเรือประมงไทยที่ออกไปทำการประมงในต่างประเทศ และการประมง

นอกน่านน้ำไทย สำหรับแนวโน้มนับพบว่า ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์ส่วนใหญ่ ทำธุรกิจประมงต่อไปแต่ลดขนาดธุรกิจลง เนื่องจากการปรับตัวเพิ่มขึ้นของภาวะราคาน้ำมัน สำหรับปัญหาของผู้ประกอบการประมงพาณิชย์ ได้แก่ การปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมันต่อการประมงพาณิชย์ รายได้ลดลงหลังการปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมัน และส่วนใหญ่ เสนอแนะให้รัฐช่วยเหลือเรื่องราคาน้ำมันและลดราคาน้ำมันเขียวจากลิตรละ 2 บาท เป็นลิตรละ 4 บาทหรือ มากกว่านี้ และเสนอแนะต่อผู้ประกอบการประมงพาณิชย์ด้วยตนเอง ในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม คือ ลดรายจ่ายในการประกอบธุรกิจลง ทำตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหาอาชีพเสริม

ฉันทรา (2550) ศึกษาผลกระทบและการปรับตัวของการทำประมงพาณิชย์ ในจังหวัดสงขลา จากภาวะสูงขึ้นของราคาน้ำมัน มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพทั่วไปของชาวประมงพาณิชย์ ลักษณะการทำประมงพาณิชย์ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการทำการประมงจากภาวะการสูงขึ้นของราคาน้ำมันชาวประมงพาณิชย์ ผลกระทบและการปรับตัว จากภาวะการสูงขึ้นของราคาน้ำมันของชาวประมงพาณิชย์ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์ที่มีเรืออวนล้อมและมีขนาด 40 ตันกรอส ขึ้นไป ที่จดทะเบียนกับกรมเจ้าท่า จำนวน 40 ราย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 44.5 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.84 คน สมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยทำกิจการประมง เฉลี่ย 1.92 คน ผู้ประกอบการมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพประมง เฉลี่ย 22.1 ปี ส่วนใหญ่สืบทอดกิจการจากบรรพบุรุษ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริม ถือครองเรือประมงพาณิชย์ขนาด 50 ตันกรอสขึ้นไป มีรายได้จากการทำประมง เฉลี่ย 4,362,250 บาทต่อปี มีรายจ่ายจากการทำประมง เฉลี่ย 3,792,425 บาทต่อปี ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของสมาคมประมง มีการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับการทำประมงและนโยบายการประมง ผ่านทางเพื่อนที่ทำธุรกิจประมง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ลงทุนครั้งแรกโดยการซื้อเรือประมงพาณิชย์ ขนาด 50-99 ตันกรอส ซึ่งเป็นขนาดกลาง โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 6,948,275.9 บาทต่อการลงทุนครั้งแรก ส่วนใหญ่ใช้โซน่าและเรดาร์ เป็นเครื่องมือออกหาปลา โดยออกทำการประมง เฉลี่ย 7.8 ครั้งต่อปี ในแต่ละครั้งออกทำประมงใช้เวลาเฉลี่ย 41.3 วัน แรงงานในการทำการประมงส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานต่างด้าว ค่าจ้างใต้ถัก เฉลี่ย 584,250 บาทต่อคนต่อปี ค่าจ้างคนขับเรือ เฉลี่ย 116,825 บาทต่อคนต่อปี ค่าจ้างหัวหน้าลูกน้องเรือ เฉลี่ย 112,575 บาทต่อคนต่อปี ค่าจ้างวิศวกร เฉลี่ย 121,900 บาทต่อคนต่อปี และค่าจ้างลูกน้องเรือ เฉลี่ย 43,575 บาทต่อคนต่อปี ค่าใช้จ่ายประกอบธุรกิจในเรื่องประมง ค่าน้ำมัน เฉลี่ย 217,325 บาทต่อลำต่อเที่ยว สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่ขายที่แปปลา โดยมีการคัดแยกปลาตามลักษณะและชนิดของปลาเพื่อจำหน่าย ผู้ประกอบการมีรายได้จากการประกอบการประมง เฉลี่ย 575,250 บาทต่อลำต่อเที่ยว ช่วงที่มีการทำรายได้และจับปลามากคือ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน

ส่วนช่วงที่มีรายได้จากการทำประมงน้อย คือช่วง เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม ปัญหาและอุปสรรค ในการทำประมงพาณิชย์ ระดับความรุนแรงที่สุด คือ ปัญหาการปรับตัวขึ้นของราคาน้ำมันต่อการ ประมงพาณิชย์ และรายได้ลดลงหลังการปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมัน ผลกระทบและการปรับตัว จากภาวะการสูงขึ้นของราคาน้ำมัน ทั้งก่อนราคาน้ำมันจะสูง และหลังการขึ้นราคาน้ำมัน ผู้ประกอบการมีต้นทุนในการออกเรือแต่ละครั้ง เฉลี่ย 512,050 และ 691,875 บาทต่อครั้ง ต้นทุนค่า น้ำมันในการออกเรือแต่ละครั้ง เฉลี่ย 344,250 และ 476,345 บาทต่อครั้ง ตามลำดับ สำหรับกำไร เฉลี่ยในการออกเรือประมงแต่ละครั้งลดลงจาก 505,000 เหลือ เฉลี่ย 381,250 บาทต่อครั้ง ชาวประมงส่วนใหญ่ได้มีการปรับตัวตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมัน โดยการลด ค่าใช้จ่ายของคร่าวเรือ ลดจำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการประมง และเปลี่ยนแปลงวิธีการทำการ ประมง ส่วนความต้องการสนับสนุนจากรัฐ คือ การจัดตั้งกองทุนน้ำมัน และจัดหาแหล่งทำการ ประมงในต่างประเทศ

ปีขันธ์ (2551) การศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน : กรณีศึกษาชุมชนเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี การศึกษาเรื่องสถานการณ์และแนวโน้ม การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การประกอบอาชีพประมง พื้นบ้านทั้งในอดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตของคนในชุมชนเกาะสีชัง ในปี พ.ศ. 2551 และ เพื่อผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษาเรื่อง “คนทะเล” และนำไปใช้ในการสอนเรื่องวิถีชีวิตกับการทำ ประมงพื้นบ้าน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนและประชาชนที่ประกอบอาชีพประมงใน 7 หมู่บ้านของตำบลท่าหลวง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ผลที่ได้สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้ การประกอบอาชีพประมงในอดีต ประชาชนชาวเกาะสีชังประกอบอาชีพประมงเป็นหลักคิดเป็น ร้อยละ 70 ของอาชีพทั้งหมด นอกจากนั้นเป็นการค้าขายและการรับจ้างทั่วไป ผู้ประกอบการ เรือประมงของเกาะสีชัง ส่วนใหญ่เป็นการประมงด้วยเรือขนาดเล็ก ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็น ลักษณะของการทำประมงพื้นบ้านที่ประกอบด้วยการประมง การประมงหมึก โดยใช้เรือไคหมึก และเบ็ดตกหมึก อวนปู อวนปลา ตามฤดูกาล นอกจากนี้ยังมีการเก็บเกี่ยวหอยนางรม หอยฝาเดียว บางชนิด และการแปรรูปสินค้าทางทะเลถือเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญต่อคนในชุมชนเกาะสี ชัง ปัญหาที่สำรวจพบคือ การลดลงของทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งผลให้ประชาชนที่ประกอบอาชีพ ประมงไม่สามารถดำรงชีพอยู่ด้วยการจับสัตว์น้ำและการทำประมงเพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องหา อาชีพเสริมที่นอกเหนือจากการทำประมง การรुकูล้านน้ำของเรือพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่ใช้อุปกรณ์ที่ มีความทันสมัยทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่เนื่องจากชุมชนขาดการรวมกลุ่ม ที่เข้มแข็งและหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง การส่งเสริมการท่องเที่ยว มีส่วนทำให้การประกอบอาชีพประมงลดลง เนื่องจากชาวประมงหันมาคัดแปลงเรือเพื่อให้บริการ

ด้านการท่องเที่ยวกันมากขึ้น เลิกการออกเรือเพื่อจับสัตว์น้ำ เนื่องจากแบกรับภาระด้านการลงทุน เช่น ค่าน้ำมัน ค่าจ้างแรงงาน ไม้ไหว สถานการณ์การประกอบอาชีพประมงของคนเกาะสีชัง มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สาเหตุมาจากปริมาณการจับสัตว์น้ำ รวมไปถึงค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ชาวประมงต้องลงทุนในการประกอบการสูง ซึ่งแนวทางการบริหารจัดการ ได้แก่ การอนุรักษ์และการฟื้นฟู เช่น การวางปะการังเทียมสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยและเป็นแหล่งหลบภัยของสัตว์น้ำ การปลูกจิตสำนึกให้แก่เยาวชนและลูกหลานของชาวเกาะสีชังให้รู้จักรักษ์ทะเลและทำการประมงอย่างถูกวิธีและมีจิตสำนึก

เวลาและสถานที่

เวลา	วางแผนการปฏิบัติงาน	เดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2550
	เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 – พฤศจิกายน 2551
	สรุปและเขียนรายงาน	ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2551 – กันยายน 2552

สถานที่ทำการศึกษา ทำขึ้นปลา ตำบลทรายขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ปีพ.ศ.		
	2550	2551	2552
- วางแผนการปฏิบัติงาน	←→		
- เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล		←→	
- สรุปและเขียนรายงาน			←→

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการ

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ของตำบลทรายขาว อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่ ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อตรวจสอบสถานภาพการทำประมงหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำของเรือประมงพาณิชย์ และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้ จากเครื่องมือประมงทะเลพาณิชย์ที่นำมาจำหน่าย ณ ทำขึ้นปลา ซึ่งมีอุปกรณ์และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

อุปกรณ์

1. แบบสำรวจชนิดและจำนวนเครื่องมือประมงทะเล
2. แบบสำรวจข้อมูลปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำ ณ ทำขึ้นปลา

วิธีการดำเนินการ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ออกสำรวจข้อมูลชนิดและจำนวนเครื่องมือประมงทะเล รวมถึงปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำที่นำมาจำหน่าย ณ ทำขึ้นปลา ของตำบลทรายขาว เป็นประจำทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวม และลักษณะของข้อมูล ดังนี้

- 1.1 สัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าของทำขึ้นปลา เพื่อศึกษาข้อมูลจำนวนและลักษณะเครื่องมือประมงทะเลชนิดต่างๆ
- 1.2 สัมภาษณ์ชาวประมง ได้แก่ เจ้าของเรือ ใต้เรือ และเจ้าของทำขึ้นปลา เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณ และมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเลเหล่านั้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.1 ชนิดและปริมาณเครื่องมือประมงทะเล (สัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าของทำขึ้นปลา)
- 2.2 ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำที่ขึ้น (ของข้อมูลจากทำขึ้นปลา)
- 2.3 วิเคราะห์สัดส่วนองค์ประกอบสัตว์น้ำ เป็นร้อยละของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด

ผลและวิจารณ์ผลการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำของตำบลทรายขาว อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษา

1. ชนิดและจำนวนเครื่องมือประมงทะเล

ผลการสำรวจชนิดและจำนวนเครื่องมือประมงทะเล ณ ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ตำบลทรายขาว อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่ โดยการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เจ้าของทำขึ้นสัตว์น้ำ และชาวประมง รวมถึงผู้เกี่ยวข้อง พบว่า เครื่องมือประมงทะเลของตำบลทรายขาว ประกอบด้วย เครื่องมือประมงพาณิชย์ และเครื่องมือประมงพื้นบ้านรวมทั้งสิ้น 323 ราย โดยเครื่องมือประมงพาณิชย์ มีทั้งหมด 15 ลำ ประกอบด้วย เรืออวนดำ จำนวน 7 ลำ เรือไคน์หมึก 5 ลำ และเรือคราดหอยลาย 3 ลำ ส่วน เครื่องมือประมงพื้นบ้าน มีทั้งสิ้น 350 ราย ประกอบด้วย อวนลอยกุ้ง 148 ราย อวนปู 140 ราย อวนลอยปลากระบอก 30 ราย นอกจากนี้ มีเครื่องมือประจำที่ประเภทโป๊ะ ได้แก่ โป๊ะน้ำตื้น จำนวน 58 ลูก โป๊ะน้ำลึก 2 ลูก (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ชนิดและจำนวนเครื่องมือประมงทะเล ที่พบบริเวณ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่

ชนิดเครื่องมือประมง	จำนวน (ราย)
เครื่องมือประมงพาณิชย์	15
- อวนดำ	7
- ไคน์หมึก	5
- คราดหอยลาย	3
เครื่องมือประมงพื้นบ้าน	308
- อวนลอยกุ้ง	148
- อวนปู	140
- โป๊ะน้ำตื้น	58
- โป๊ะน้ำลึก	2
รวม	323

2. ลักษณะของเครื่องมือประมง

2.1 เครื่องมือประมงพาณิชย์

1) อวนดำ เป็นอวนล้อมจับชนิดหนึ่ง มีลักษณะเป็นผืนอวนคล้ายสี่เหลี่ยม ผืนผ้า วิธีการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำจะปล่อยผืนอวนล้อมรอบสัตว์น้ำ แล้วทำการปิดด้านล่างของผืนอวน โดยมีหลักการคือ ปิดล้อมสัตว์น้ำ โดยการปล่อยอวนล้อมรอบสัตว์น้ำเป็นวงกลมหรือรูปไข่ เพื่อสกัดกั้นการเคลื่อนที่ของสัตว์น้ำในแนวราบ ส่วนในแนวตั้งใช้ความลึกของอวนสกัดกั้นตัดหน้าฝูงสัตว์น้ำ จึงปิดด้านล่างของผืนอวน (ตลอดผืน) เพื่อให้สัตว์น้ำหมดทางออกทางด้านล่างและว่ายน้ำเวียนอยู่ในวงอวน จากนั้นจึงทำการก๊วอวนแล้วดึงสัตว์น้ำขึ้นเรือ ควรเลือกใช้ขนาดตาอวนที่ไม่ทำให้สัตว์น้ำเป้าหมายหลักติดอยู่ที่ตาอวนมากเกินไป เพราะจะทำให้อวนมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น ก๊วอวนได้ช้า และสัตว์น้ำเสียคุณภาพ เนื่องจากอวนล้อมจับของไทยมีวิธีการปิดด้านล่างของผืนอวนอยู่ 2 วิธี คือ แบบมีสายमान และแบบไม่มีสายमान สำหรับอวนดำที่ชาวประมงตำบลทรายขาวใช้เป็นแบบมีสายमान (Purse Line) ซึ่งเป็นชื่อเรียกเชือก หรือลวดสลิงที่ร้อยผ่านห่วงโลหะวงแหวนทุกห่วง ซึ่งผูกตลอดแนวด้านล่างผืนอวน มีระยะห่างกันพอควร ชาวประมงเรียกว่า ห่วงमान (Purse ring) ส่วนที่เป็นสายमानจะใช้เพียงเส้นเดียว แต่อวนตั้งแเก และอวนล้อมจับปลากะตักของไทยแบบมาเลเซีย จะแบ่งสายमानออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่อยู่ปีกซ้าย และปีกขวา โดยปลายเชือกข้างหนึ่งของเชือกทั้งสองจะผูกกับห่วงคล้ายเกลียวที่อยู่บริเวณกึ่งกลางอวน วิธีการปิดผืนอวนด้านล่างด้วยสายमानใช้วิธีการกรว้ันสายमानพร้อมกันทั้งสองข้างเก็บไว้บนเรือ จะทำให้ขอบล่างของผืนอวนมีขนาดเล็กลงตามลำดับ ในที่สุดจะปิดสนิทเมื่อห่วงमानมารวมกัน แล้วนำห่วงमानขึ้นบนเรือ หรือแขวนไว้ที่เรือ

2) ไคหมึก เป็นเครื่องมือประมงที่ได้มีการพัฒนาการจับสัตว์น้ำประเภทหมึก โดยใช้แสงไฟล่อให้หมึกมารวมกลุ่มกันแล้วทำการจับโดยใช้แหครอบหมึก ใช้อุปกรณ์ให้กำเนิดไฟฟ้าได้แก่ ไดนาโม ประกอบกับเครื่องยนต์ สามารถทำการประมงได้ตลอดปียกเว้นช่วงมรสุมที่มีคลื่นลมแรง จากการสอบถาม พบว่า ชาวประมงไคหมึกของตำบลทรายขาว ใน 1 เดือน ออกทำการประมงประมาณ 20 วัน แหล่งทำการประมงของเรือไคหมึกเป็นบริเวณที่พื้นที่ท้องทะเลเป็นโคลนปนทราย ระดับความลึกน้ำ 4-13 เมตร

3) คราดหอยลาย เป็นเครื่องมือประมงที่ใช้คราดมีลักษณะคล้ายตะแกรง และใช้เรือยนต์ลากตะแกรงไปตามผิวน้ำเพื่อซูดแซะจับหอยลายที่อยู่ใต้ผิวน้ำ คราดหอยลายถือว่าเป็นเครื่องมือคราดหอยที่ใช้เรือขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดาเครื่องมือประมงประเภทคราด แต่สามารถใช้เรือเล็กได้เช่นกัน ใช้กับเรือยาว 6-18 เมตร เครื่องยนต์ 10-250 แรงม้า มีคราด 2 อัน และคราดสำรองอีก 1 อัน

ขนาดของคราดขึ้นอยู่กับขนาดของเรือ โครงคราดเป็นเหล็กเส้นขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 8-10 เซนติเมตร ผูกด้วยสายซุง ซึ่งเป็นเชือกขนาด 16 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 50 เมตร ใช้ทำการประมงที่ระดับน้ำลึก 3-15 เมตร บริเวณปากแม่น้ำที่น้ำ 2 กระแสมาพบกัน เนื่องจากเป็นแหล่งอาศัยของหอยลาย

2.1 เครื่องมือประมงพื้นบ้าน

1) **อวนลอยกุ้ง** อวนลอยกุ้งที่พบในตำบลทรายขาว เป็นอวนลอยกุ้งสามชั้น ซึ่งเป็นเครื่องมือประกอบอวนติดตาชนิดหนึ่งของชาวประมงพื้นบ้านที่ใช้จับกุ้งแชบ๊วยขนาดใหญ่ จัดอยู่ในประเภทอวนจมชนิดเคลื่อนที่ ประกอบขึ้นด้วยเนื้ออวน 3 ชั้น ประกบกัน โดยมีตาอวนขนาดใหญ่ จำนวน 2 ชั้น อยู่ด้านนอก และขนาดตาอวนเล็ก 1 ชั้น อยู่ตรงกลางระหว่างตาอวนขนาดใหญ่ ใช้ทำการประมงในเวลากลางวัน เมื่อสิ้นอวนลอยไปปะทะกับสัตว์น้ำ จะติดอยู่ที่ตาอวนชั้นในซึ่งเกิดเป็นถุง เนื่องจากต้องอาศัยการไหลของกระแสน้ำ ทำให้อวนชนิดนี้ทำการประมงได้เพียง 7-20 วัน ต่อเดือนเท่านั้น มีอัตราการจับ 0-15 กิโลกรัม/วัน ความยาวของอวนมี 20-30 ฟืน ส่วนใหญ่จะนำมาต่อกันเป็นอวน 2 ชุด (แถว)ๆ ละ 10-15 ฟืน แต่ละฟืนมีความเฉลี่ย 26.1 เมตร คิดเป็นความยาว 261 ถึง 391.5 เมตร ต่อชุด มีความกว้างหลังการย่น 1.21-1.53 เมตร ขนาดตาอวนชั้นใน 28-45 มิลลิเมตร ชั้นอยู่กับขนาดของกุ้ง ส่วนใหญ่ใช้ขนาด 40 มิลลิเมตร ส่วนตาอวนชั้นนอกมีขนาด 90-265 มิลลิเมตร ที่ใช้กันมาก คือ 140 มิลลิเมตร ชนิดเส้นด้ายของเนื้ออวนชั้นใน มี 2 ชนิด คือ monofilament (อวนเอ็น) กับชนิดที่เป็นไนลอน การประกอบอวนเป็นฟืน ส่วนที่เป็น Sinkers line จะยาวกว่า Float line เฉลี่ย 4.6 เมตร ต่อฟืนการใส่ทุ่นและตะกั่วถ่วงจะมีค่าแรงจุมตัวมากกว่าแรงลอยตัว 1.16-1.79 เท่า ค่าเฉลี่ย 1.4 เท่า ปัญหาของอวนลอยกุ้งสามชั้นนอกจากกระแสน้ำแล้ว เนื้ออวนชั้นในซึ่งใช้เส้นด้ายขนาดเล็กมากยังขาดเสียหายง่าย จึงเป็นเหตุให้ชาวประมงต้องลงทุนใหม่อยู่เสมอ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องความซุกซมของกุ้งแต่ละปีไม่แน่นอน ต้องแข่งกันกับเครื่องมืออวนลาก เครื่องมืออวนมีราคาสูงขึ้นทุกปี

2) **อวนปู** อวนปูเป็นเครื่องมือประมงที่ใช้จับปูม้าเป็นสัตว์น้ำหลัก ลักษณะการวางอวนจะวางให้ติดกับพื้นท้องทะเล อวนจมปูที่พบในตำบลทรายขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ เนื้ออวนจะเป็นเนื้ออวนเอ็น เวลาทำการประมง จะวางอวนติดกับพื้นทะเลใช้จับปูม้าเป็นสัตว์น้ำหลัก ในปัจจุบันนิยมมากเนื่องจากเนื้ออวนเบาทำให้เศษขยะติดอวนน้อยลงและง่ายต่อการทำความสะอาดอวนเพราะสามารถสับคเนื้ออวนให้เศษขยะหลุดได้ง่าย เรือที่ใช้ทำการประมงเป็นเรือหางยาวมีความยาวประมาณ 4-9 เมตร ประกอบเครื่องยนต์ขนาด 5-13 แรงม้า ปัจจุบันมีการเพิ่มความยาวของอวนและมีการใช้ทุ่นธงเพิ่มขึ้นเพื่อความสะดวกในการสังเกตและป้องกันความเสียหายจาก

เครื่องมือประมงอื่นๆ เมื่อถึงเวลาทำการประมง ชาวประมงจะนำเรือบรรทุกอวนออกไปถึงแหล่งทำการประมงโดยจะเริ่มจากปล่อยทุ่นธงและหินถ่วง ซึ่งมีสายเชือกทุ่นผูกที่มุมบนอวนและสายเชือกผูกหินถ่วงที่มุมล่างอวนจะวางอวนตามกระแส น้ำโดยปล่อยอวนไปช้าๆ จนหมด แล้วทิ้งหินถ่วงและทุ่นธงที่ผูกไว้ด้านปลายอวน เพื่อจะได้สังเกตแนวของอวน และจะลดความเสี่ยงหายจากเครื่องมือชนิดอื่นที่ทำการประมงอยู่บริเวณนั้น ถ้าวางอวนกลางคืนจะมีตะเกียงไฟน้ำมันผูกติดทุ่นธงไว้ด้วย ส่วนหินถ่วงจะช่วยให้อวนไม่เคลื่อนที่ อวนจมปูสามารถทำการประมงได้ตลอดปี โดยแต่ละเดือนชาวประมงจะออกทำการประมงประมาณ 20 วัน

3) **อวนลอยปลากระบอก** เป็นเครื่องมืออวนล้อมชนิดหนึ่งในการจับปลากระบอกเป็นสัตว์น้ำหลัก อวนลอยปลากระบอกผืนหนึ่งๆจะมีราคาประมาณ 400-500 บาท ชาวประมง 1 รายจะใช้อวนทำการประมงประมาณ 15 -20 ผืน มีอายุการใช้งานประมาณ 8 -12 เดือน โดยเรือที่ใช้ทำการประมง เป็นเรือหางยาวมีความยาวประมาณ 4 -9 เมตร ประกอบเครื่องยนต์ขนาด 10-13 แรงม้า เครื่องมือนี้ใช้ทำการประมงทั้งในเวลากลางวันและกลางคืนโดยการสังเกตฝูงปลา เมื่อเห็นฝูงปลา ชาวประมงจะปล่อยอวนล้อมฝูงปลาไว้ โดยให้ปลายอวนทั้งสองมาชนกัน แล้วทำการตีน้ำด้วยไม้กระทุ้ง เพื่อให้ปลาตกใจว่ายน้ำติดตาอวนแล้วจึงทำการกู้อวน สามารถทำการประมงได้ตลอดปี แต่นิยมทำการประมงในช่วงเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงที่มีปลากระบอกชุกชุม โดยใน 1 เดือน ชาวประมงจะออกทำการประมงประมาณ 15 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคลื่นลมและความชุกชุมของปลา

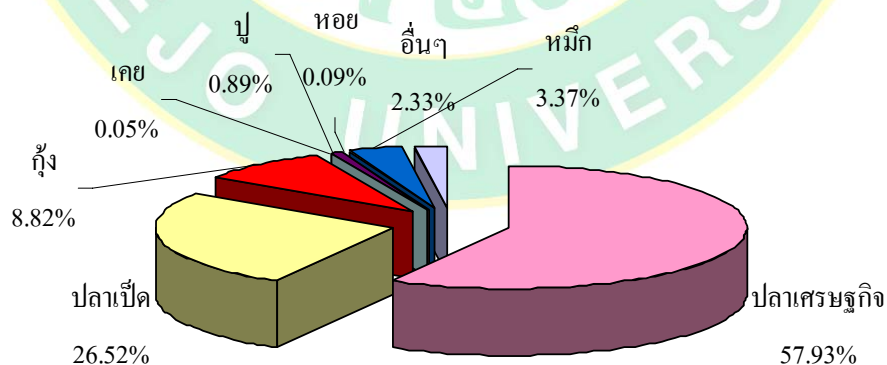
4) **โป๊ะ** เป็นเครื่องมือประมงพื้นบ้านชนิดที่ใช้จับปลาประจำที่ หรือ เครื่องมือที่ไม่สามารถถือเคลื่อนย้ายไปมาได้ แต่สามารถนำไปประกอบหรือลงหลักใหม่ได้ ประกอบด้วยส่วนของลูกขังที่มีลักษณะเป็นรูปทรงต่างๆ มีส่วนปีกเป็นทางน้ำให้สัตว์น้ำเข้าสู่ลูกขัง ชาวประมงพื้นบ้านนิยมใช้โป๊ะเป็นเครื่องมือจับปลาในทะเลหรือปากแม่น้ำมาช้านาน ประเภทของโป๊ะ มีทั้งน้ำตื้น ซึ่งทำบริเวณน้ำล่งต่ำสุดลึกไม่เกิน 3 เมตร และโป๊ะน้ำลึก จะทำบริเวณน้ำลึกประมาณ 5-6 เมตร ห่างจากฝั่ง 3-5 กิโลเมตร โป๊ะบริเวณชายฝั่งจะเริ่มทำในช่วงเดือนพฤษภาคม และจับในเดือนมิถุนายน-พฤศจิกายน ส่วนโป๊ะทำปากอ่าวด้านนอกไกลจากฝั่ง จะลงโป๊ะเดือนตุลาคม จับปลาในเดือนพฤศจิกายน-เมษายน รวม 5-6 เดือนเช่นกัน การสร้างโป๊ะเป็นภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดกันมากกว่า 50 ปี ต้องใช้ประสบการณ์และความชำนาญ การจับปลาอาศัยช่วงเวลาน้ำลงออกปากอ่าว ปลาที่ว่ายจะหลงเข้าไปในลูกโป๊ะ วันหนึ่งมีช่วงน้ำลง 1-2 ครั้ง ปลาที่ได้จะเป็นปลาทุ ปลาข้างเหลือง ปลาจระเม็ด ส่วนปีกโป๊ะที่ปักอยู่ในน้ำนานๆ เป็นผลพลอยได้ที่ทำให้หอยแมลงภู่มารเกาะ ใช้เวลา 6-7 เดือน หอยจะโตพร้อมขาย ทำรายได้ให้กับเจ้าของโป๊ะมากพอสมควร แต่การทำโป๊ะต้องใช้เงินลงทุนสูง และมีอายุใช้งานเพียงปีเดียวเท่านั้น ปริมาณสัตว์น้ำที่ได้ในปัจจุบันไม่คุ้มกับการลงทุน

ประกอบกับในปัจจุบันเรืออวนลากสร้างความเสียหายกับโป๊ะ แต่ชาวประมงตำบลทรายขาวยังนิยมทำโป๊ะกันมาก โดยเฉพาะ โป๊ะน้ำตื้น ซึ่งพบมากถึง 58 ราย

สำหรับส่วนประกอบของโป๊ะประกอบด้วย หลักไม้ไผ่ สูง 300-600 เซนติเมตร จำนวนมากไม่จำกัด ฟากไม้ไผ่หรือเนื้ออวนขนาดตา 2.5 เซนติเมตร ใช้สำหรับกั้นปีกโป๊ะ ห้องลวงปลา ซึ่งมีขนาด 300 x 400 เซนติเมตร และห้องขังปลา ขนาด 200 x 300 เซนติเมตร ชนิดสัตว์น้ำที่จับได้ ได้แก่ กุ้ง ปูม้า ปลาหมึก และปลาเบญจพรรณ บริเวณที่ปักโป๊ะคือชายฝั่งทะเลที่มีพื้นดินเลน หรือเลนปนทราย ความลึกแล้วแต่ความพอใจ ตักปลาช่วงน้ำลงจนสุด

3. ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจ

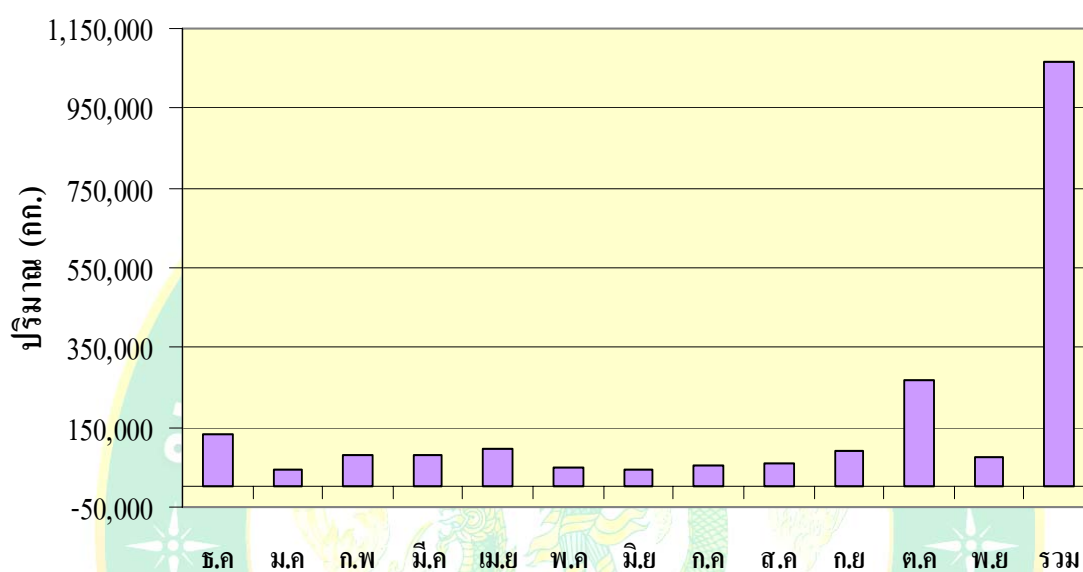
การสำรวจปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำของตำบลทรายขาว ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551 พบว่า เรือประมงนำสัตว์น้ำมาขึ้นที่ทำขึ้นสัตว์น้ำ เป็นปริมาณรวมทั้งสิ้น 1,067,950 กิโลกรัม ประกอบด้วย สัตว์น้ำ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปลา กลุ่มกุ้ง กลุ่มหมึก กลุ่มปู กลุ่มหอย และสัตว์น้ำอื่นๆ โดย กลุ่มปลา เป็นกลุ่มสัตว์น้ำที่พบมากที่สุด แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ 618,690 กิโลกรัม (คิดเป็น 57.93 เปอร์เซ็นต์ ของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด) และปลาเบ็ด 283,200 กิโลกรัม (คิดเป็น 26.52 เปอร์เซ็นต์ ของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด) รองลงมาคือ กลุ่มกุ้ง 94,210 กิโลกรัม (คิดเป็น 8.82 เปอร์เซ็นต์ ของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด) และกลุ่มหมึก จำนวน 35,960 กิโลกรัม (คิดเป็น 3.37 เปอร์เซ็นต์ ของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด) ตามลำดับ นอกจากนี้เป็นสัตว์น้ำอื่นๆ 2.33 เปอร์เซ็นต์ กลุ่มปู 0.89 เปอร์เซ็นต์ กลุ่มหอย 0.09 เปอร์เซ็นต์ เศษ 0.05 เปอร์เซ็นต์ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 สัดส่วนปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ

ต. ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่เรือประมง นำมาขึ้นยังท่าขึ้นสัตว์น้ำ ของ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551 พบว่า สัตว์น้ำเศรษฐกิจที่พบส่วนใหญ่เป็นจำพวกปลา โดยเดือนตุลาคม 2551 มีสัตว์น้ำมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 266,350 กิโลกรัม รองลงมาคือเดือน ธันวาคม 2550 จำนวน 135,100 กิโลกรัม เดือนเมษายน 94,650 กิโลกรัม และเดือนกันยายน 88,550 กิโลกรัม ตามลำดับ (ภาพที่ 2 และตารางที่ 2)

ภาพที่ 2 เปรียบเทียบปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ของ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551

สำหรับปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด พบว่า ช่วงเดือนกันยายน-ธันวาคม มีปริมาณการจับ สัตว์น้ำสูง กว่าช่วงเดือนมกราคมถึงสิงหาคม เมื่อพิจารณาเป็นรายเดือนมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 2, 3 และตารางที่ 2)

-เดือนธันวาคม 2550 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 135,100 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลา มีปริมาณ มากที่สุด 126,950 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 2,200 กิโลกรัม และกลุ่มหมีก 1,550 กิโลกรัม กลุ่ม ปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 109,750 กิโลกรัม ได้แก่ ปลาหู 41,000 กิโลกรัม ปลาลัง 36,500 กิโลกรัม ส่วนปลาเป็ด มีปริมาณ 17,200 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

-เดือนมกราคม 2551 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 41,850 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลา มีปริมาณมาก ที่สุด 40,960 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 300 กิโลกรัม กลุ่มปู 300 กิโลกรัม และกลุ่มหมีก 300

กิโลกรัม กลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 109,750 กิโลกรัม ได้แก่ ปลาลัง 15,000 กิโลกรัม ปลาหู 10,000 กิโลกรัม ที่เหลือปลาเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ ส่วนปลาเปิด มีปริมาณ 10,000 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

-เดือนกุมภาพันธ์ 2551 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 82,350 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลา มีปริมาณมากที่สุด 78,250 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 1,800 กิโลกรัม กลุ่มหมึก 1,000 กิโลกรัม และกลุ่มปู 800 กิโลกรัม สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 56,250 กิโลกรัม ได้แก่ ปลาลัง 25,500 กิโลกรัม ปลาหู 16,000 กิโลกรัม ส่วนปลาเปิด มีปริมาณ 22,000 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

-เดือนมีนาคม 2551 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 82,350 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลามีจำนวน 78,250 กิโลกรัม ซึ่งมีปริมาณมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง กลุ่มหมึก และกลุ่มปู จำนวน 1,800 , 1,000 และ 800 กิโลกรัม ตามลำดับ สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 56,250 กิโลกรัม ได้แก่ ปลาลัง 25,500 กิโลกรัม ปลาหู 16,000 กิโลกรัม ปลาเปิด 22,000 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

-เดือนเมษายน 2551 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 94,650 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลา มีปริมาณมากที่สุด เช่นเดียวกับเดือนอื่นๆ มีจำนวน 90,250 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 1,600 กิโลกรัม กลุ่มหมึก 1,000 กิโลกรัม และกลุ่มปู 800 กิโลกรัม สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 58,250 กิโลกรัม ได้แก่ ปลาลัง 25,500 กิโลกรัม ปลาหู 18,000 กิโลกรัม ส่วนปลาเปิดมีปริมาณ 32,000 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

-เดือนพฤษภาคม 2551 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 47,350 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลา มีปริมาณมากที่สุด จำนวน 42,950 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 1,600 กิโลกรัม กลุ่มหมึก 1,000 กิโลกรัม และกลุ่มปู 800 กิโลกรัม สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 26,950 กิโลกรัม ปลาลัง และปลาหู มีปริมาณเท่ากัน คือ 10,500 กิโลกรัม ปลาเปิดมีปริมาณ 16,000 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

-เดือนมิถุนายน 2551 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 43,350 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลา มีปริมาณมากที่สุด เช่นเดียวกับเดือนอื่นๆ จำนวน 38,950 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 1,600 กิโลกรัม กลุ่มหมึก 1,000 กิโลกรัม และกลุ่มปู 800 กิโลกรัม สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 58,250 กิโลกรัม ส่วนปลาเปิดมีปริมาณ 14,000 กิโลกรัม ปลาเศรษฐกิจ ได้แก่ ปลาลัง 9,500 กิโลกรัม ปลาหู 9,500 กิโลกรัม ที่เหลือเป็นปลาเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น ปลาเคย ปลากระเบน ปลาฉลาม และปลาเก๋า (ตารางที่ 2)

-เดือนกรกฎาคม 2551 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 52,850 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลา มีปริมาณมากที่สุด จำนวน 48,450 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 1,600 กิโลกรัม กลุ่มหมึก 1,000 กิโลกรัม

และกลุ่มปู 800 กิโลกรัม สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 34,450 กิโลกรัม โดยปลา
 ทู มีปริมาณ 15,500 กิโลกรัม ปลาลัง มี 12,500 กิโลกรัม ที่เหลือเป็นปลาเศรษฐกิจอื่นๆ ส่วนปลา
 เป็ดมีปริมาณ 14,000 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

-เดือนสิงหาคม 2551 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 58,850 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลามีปริมาณมาก
 ที่สุด จำนวน 54,450 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง กลุ่มหมึก และกลุ่มปู จำนวน 1,000 , 1,000 และ
 800 กิโลกรัม ตามลำดับ สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 44,450 กิโลกรัม ปลาเป็ด
 14,000 กิโลกรัม ปลาเศรษฐกิจ ได้แก่ ปลาทู 20,500 กิโลกรัม ปลาลัง 12,500 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

-เดือนกันยายน 2551 พบสัตว์น้ำทั้งหมด 88,550 กิโลกรัม มีกลุ่มปลา มากที่สุด 84,250
 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 1,800 กิโลกรัม กลุ่มหมึก 1,200 กิโลกรัม และกลุ่มปู 800 กิโลกรัม
 สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 62,250 กิโลกรัม โดยปลาลัง มี 25,500 กิโลกรัม
 ปลาทู มีปริมาณ 17,000 กิโลกรัม ที่เหลือเป็นปลาเศรษฐกิจอื่นๆ ส่วนปลาเป็ดมีปริมาณ 22,000
 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

-เดือนตุลาคม 2551 มีสัตว์น้ำมากที่สุดปริมาณทั้งหมด 266,350 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลา
 มีปริมาณมากที่สุด จำนวน 147,950 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 76,600 กิโลกรัม กลุ่มหมึก
 25,000 กิโลกรัม และกลุ่มปู 800 กิโลกรัม สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 61,950
 กิโลกรัม ปลาเป็ดมีมากถึง 86,000 กิโลกรัม ปลาเศรษฐกิจ ได้แก่ ปลาทูและปลาลัง อย่างละเท่ากัน
 คือ 10,500 กิโลกรัม ที่เหลือเป็นปลาเลยและปลาเศรษฐกิจอื่นๆ (ตารางที่ 2)

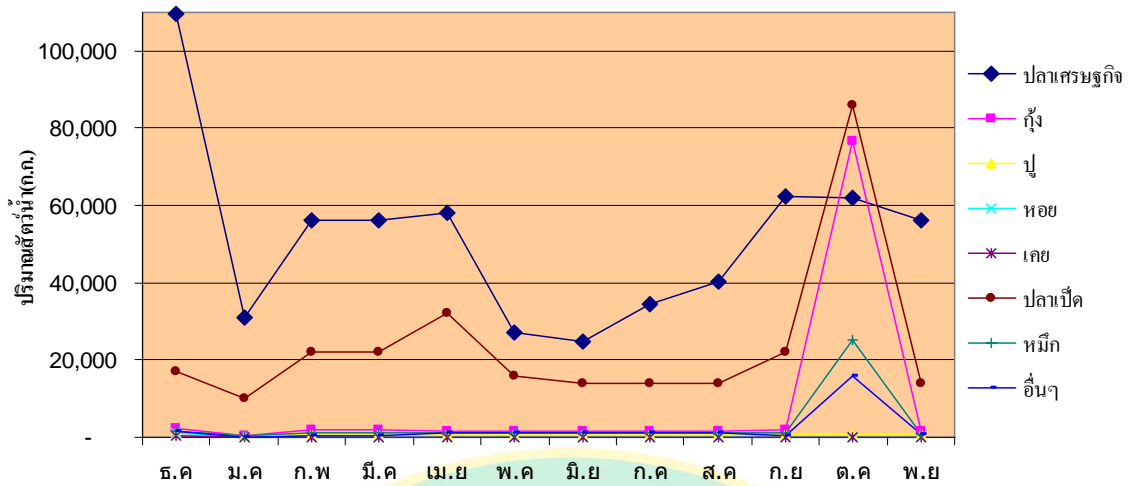
-เดือนพฤศจิกายน 2551 มีสัตว์น้ำทั้งหมด 74,350 กิโลกรัม โดยกลุ่มปลามีปริมาณมาก
 ที่สุด จำนวน 70,240 กิโลกรัม รองลงมาคือกลุ่มกุ้ง 1,710 กิโลกรัม กลุ่มหมึก 910 กิโลกรัม และ
 กลุ่มปู 710 กิโลกรัม สำหรับกลุ่มปลา แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ จำนวน 56,240 กิโลกรัม ปลาเป็ด
 14,000 กิโลกรัม ปลาเศรษฐกิจ ได้แก่ ปลาลัง 21,000 กิโลกรัม ปลาทู 20,000 กิโลกรัม นอกจากนี้
 เป็นปลาเลยและปลาเศรษฐกิจอื่น (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ของ ต. ทราขขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่
ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551

ชนิด สัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำ (กิโลกรัม)												
	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	รวม
ปลาเศรษฐกิจ													
ปลาทุ	41,000	10,000	16,000	16,000	18,000	10,500	9,500	15,500	20,500	17,000	10,500	20,000	204,500
ปลาลัง	36,500	15,000	25,500	25,500	25,500	10,500	9,500	12,500	12,500	25,500	10,500	21,000	230,000
ปลาฉลาม	400	100	200	200	200	200	200	200	200	200	200	170	2,470
ปลากระเบน	1,500	800	1,300	1,300	1,300	700	700	700	700	1,300	700	1,060	12,060
ปลาช่อนทะเล	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70	570
ปลาเก๋า	850	50	250	250	250	50	50	50	50	250	50	340	2,490
ปลาเคย	29,000	5,000	13,000	13,000	13,000	5,000	5,000	5,500	6,500	18,000	40,000	13,600	166,600
รวม	109,750	30,950	56,250	56,250	58,250	26,950	24,950	34,450	40,450	62,250	61,950	56,240	618,690

ตารางที่ 2 ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ของ ต. ทราขาว อ.คลองท่อม จ.กระบี่
ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551 (ต่อ)

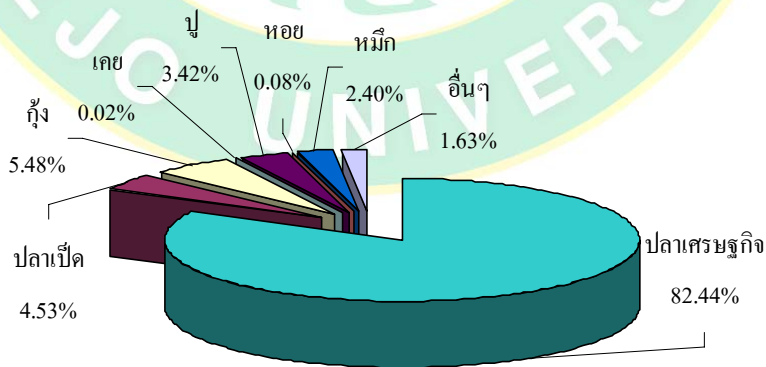
ชนิด สัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำ (กิโลกรัม)												
	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	รวม
ปลาเป็ด	17,200	10,000	22,000	22,000	32,000	16,000	14,000	14,000	14,000	22,000	86,000	14,000	94,210
กุ้ง	2,200	300	1,800	1,800	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	1,800	76,600	1,710	9,510
ปู	1,300	300	800	800	800	800	800	800	800	800	800	710	1,000
หอย	1,000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500
เคย	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	283,200
หมึก	1,550	300	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,200	25,000	910	35,960
อื่นๆ	1,600	0	500	500	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	500	16,000	780	24,880
รวมทั้งหมด	135,100	41,850	82,350	82,350	94,650	47,350	43,350	52,850	58,850	88,550	266,350	74,350	1,067,950

ภาพที่ 3 กลุ่มสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ของ ต.ทรายขาว อ. คลองท่อม จ.กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551

4. มูลค่าสัตว์น้ำ

จากผลการสำรวจปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ของตำบลทรายขาว ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551 พบว่า เรือประมงนำสัตว์น้ำมาขึ้นที่ทำขึ้นปลาเป็นปริมาณรวมทั้งสิ้น 1,067,950 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าทั้งหมด 25,493,650 บาท โดยกลุ่มปลาเศรษฐกิจ มีมูลค่า 21,017,600 บาท เป็นกลุ่มสัตว์น้ำที่มีมูลค่ารวมมากที่สุด คิดเป็น 82.44 เปอร์เซ็นต์ ของมูลค่าสัตว์น้ำทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มกุ้ง 1,397,550 บาท (5.48 เปอร์เซ็นต์) และปลาเบ็ด 1,154,000 บาท (4.53 เปอร์เซ็นต์) กลุ่มปลู มีมูลค่า 871,850 บาท (3.42 เปอร์เซ็นต์) กลุ่มหมึก (2.40 เปอร์เซ็นต์) ตามลำดับ นอกจากนี้เป็นสัตว์น้ำอื่นๆ 416,600 บาท หรือเท่ากับ 1.63 เปอร์เซ็นต์ (ภาพที่ 4 และตารางที่ 3)

ภาพที่ 4 สัดส่วนมูลค่าสัตว์น้ำรวมทั้งหมด ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ของ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ. กระบี่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551

ตารางที่ 3 มูลค่าสัตว์น้ำรวม ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551 ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ
ของ ต.ทรายขาว อ.คลองท่อม จ. กระบี่

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณ(กก.)	มูลค่า (บาท)
ปลาทุ	204,500	6,410,000
ปลาลัง	230,000	6,127,500
ปลาฉลาม	2,470	33,050
ปลากระเบน	12,060	230,200
ปลาเลย	166,600	7,494,000
ปลาช่อนทะเล	570	23,150
ปลาเก๋า	2,490	699,700
รวมปลาเศรษฐกิจ	618,690	21,017,600
ปลาเปิด	283,200	1,154,000
กึ่ง	94,210	1,397,550
เคย	500	5,000
ปู	9,510	871,850
หอย	1,000	20,000
หมึก	35,960	611,050
อื่นๆ	24,880	416,600
รวมทั้งหมด	1,067,950	25,493,650

วิจารณ์ผลการศึกษา

จากผลการศึกษา จะเห็นได้ว่าทรัพยากรสัตว์น้ำถูกชาวประมงนำมาใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมาก บ่งบอกถึงศักยภาพเรื่องมือประมงทะเลแต่ละชนิด รวมถึงการพัฒนาความสามารถในการจับสัตว์น้ำของชาวประมงได้เป็นอย่างดี พบว่าชาวประมงแต่ละรายมีเครื่องมือประมงหลายชนิด เพื่อผลิตเปลี่ยนในการออกทำการประมงในแต่ละฤดูกาล ตามความชุกชุมของสัตว์น้ำ สอดคล้องกับรายงานของ ภักจุฑา และกิ่งกาญจน์ (2549) ซึ่งศึกษาการประมงเรือวนจับที่ทำประมงบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง พบว่า เรือประมงลำเดียวกันจะมีการปรับเปลี่ยนประเภท โดยขึ้นกับฤดูกาลและชนิดสัตว์น้ำเป้าหมาย

สำหรับปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมดของชาวประมงตำบลทรายขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ พบว่า ช่วงเดือนกันยายน-ธันวาคม มีปริมาณการจับสัตว์น้ำสูงกว่า ช่วงเดือนมกราคม ถึงสิงหาคม ผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ณีภูฐา (2550) ที่ทำการศึกษาผลกระทบและการปรับตัวของการทำประมงพาณิชย์ ในจังหวัดสงขลา จากภาวะสูงขึ้นของราคาน้ำมัน ทั้งนี้ได้ศึกษาสภาพทั่วไปของชาวประมงพาณิชย์ ลักษณะการทำประมงพาณิชย์ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการทำการประมงจากภาวะการสูงขึ้นของราคาน้ำมัน รายงานว่าช่วงที่เรือประมงมีการทำรายได้และจับปลามาก คือ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน ส่วนช่วงที่มีรายได้จากการทำประมงน้อย คือช่วง เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม ทั้งนี้ อาจเนื่องจากจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาของ ณีภูฐา (2550) อยู่ในฝั่งอ่าวไทย จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมแตกต่างกันกับจังหวัดกระบี่ ในฝั่งอันดามันที่ผู้วิจัยทำการศึกษาในครั้งนี้

เมื่อพิจารณาชนิดสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ในแต่ละเดือน พบว่า ปลาหู และปลาลัง มีปริมาณและมูลค่ามากที่สุด เกือบทุกเดือนที่ทำการสำรวจ ซึ่งปลาหูและปลาลังจัดเป็นปลาผิวน้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและทำรายได้ให้ชาวประมงทะเลเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะชาวประมงอวนล้อมจับ หรืออวนดำ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ กำพล และสุภาพร (2546) ที่ทำการสำรวจการทำประมงอวนล้อมจับในเขตจังหวัดสตูล ได้รายงานว่ ทรัพยากรปลาผิวน้ำที่สำคัญ ซึ่งถูกจับขึ้นมาใช้ประโยชน์โดยเครื่องมืออวนล้อมจับ ประกอบด้วย ปลาหู ปลาลัง เขียว ปลาลัง ปลาโอ ปลาหูแขก ปลาสิกันบั้ง และปลาแข่งไก่ โดยมีปลาหูเป็นทรัพยากรเป้าหมายที่ถูกจับมาใช้ประโยชน์มากที่สุด ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทะเลอันดามัน ยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยเฉพาะปลาหู ปลาลัง และสัตว์น้ำอื่นๆ

สำหรับสัดส่วนของปลาเบ็ดที่พบจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่ามีมากถึง 283,200 กิโลกรัม คิดเป็น 26.52 % ของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด สอดคล้องกับปริมาณปลาเบ็ดที่พบจากการศึกษาของ อำนวย และคณะ (2549) ที่สำรวจความชุกชุมและการแพร่กระจายของทรัพยากรสัตว์น้ำบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง (จังหวัดนครศรีธรรมราช ถึงนราธิวาส) โดยพบปริมาณปลาเบ็ดร้อยละ 29.54 ของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าการทำการประมงของชาวประมงในปัจจุบัน ยังมีการทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำขนาดเล็กจำนวนมาก ทั้งนี้ทั้งจากการเลือกใช้เครื่องมือจำพวกอวนลาก และการเลือกขนาดตาอวนที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการทำประมงใกล้ชายฝั่ง ซึ่งเป็นสาเหตุให้มีการจับสัตว์น้ำขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก ส่งผลต่อการลดลงอย่างรวดเร็วของทรัพยากรสัตว์น้ำ

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การผลการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือประมงทะเลและสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ ณ ทำขึ้น สัตว์น้ำ ของตำบลทรายขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ในครั้งนี้ สามารถสรุปผลและ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ชนิดและจำนวนเครื่องมือประมงทะเล

ผลการสำรวจชนิดและจำนวนเครื่องมือประมงทะเล ณ ตำบลทรายขาว อำเภอคลอง ท่อม จังหวัดกระบี่ เครื่องมือประมงทะเล รวมทั้งสิ้น 323 ราย มีทั้งเครื่องมือประมงพาณิชย์ และ เครื่องมือประมงพื้นบ้าน โดยเครื่องมือประมงพาณิชย์ มีทั้งหมด 15 ลำ ได้แก่ เรืออวนดำ 7 ลำ เรือ ไคน์หมึก 5 ลำ และเรือคราดหอยลาย 3 ลำ เครื่องมือประมงพื้นบ้าน มีทั้งสิ้น 350 ราย ได้แก่ อวน ลอยกึ่ง 148 ราย อวนปู 140 ราย อวนลอยปลากระบอก 30 ราย นอกจากนี้ มีเครื่องมือประจำที่ ประเภทโป๊ะ ได้แก่ โป๊ะน้ำตื้น จำนวน 58 ลูก โป๊ะน้ำลึก 2 ลูก

2. ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจ

สัตว์น้ำมาขึ้นที่ทำขึ้นปลาทะเล ณ ทำขึ้นปลาของตำบลทรายขาว ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551 มีปริมาณรวมทั้งสิ้น 1,067,950 กิโลกรัม ประกอบด้วย สัตว์น้ำ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปลา กลุ่มกึ่ง กลุ่มหมึก กลุ่มปู กลุ่มหอย และสัตว์น้ำอื่นๆ โดย กลุ่มปลา เป็นกลุ่มสัตว์น้ำ ที่พบมากที่สุด แบ่งเป็นปลาเศรษฐกิจ 618,690 กิโลกรัม (57.93%) และปลาเบ็ด 283,200 กิโลกรัม (26.52%) รองลงมาคือ กลุ่มกึ่ง 94,210 กิโลกรัม (8.82%) และกลุ่มหมึก จำนวน 35,960 กิโลกรัม (3.37%) ตามลำดับ นอกจากนี้เป็นกลุ่มปู กลุ่มหอย และสัตว์น้ำอื่นๆ เดือนตุลาคม เป็นเดือนที่มี สัตว์น้ำมากที่สุด รองลงมาคือเดือนธันวาคม เมษายน และกันยายน ตามลำดับ โดยในเดือนตุลาคม มีสัตว์น้ำกลุ่มปลามากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มกึ่ง กลุ่มหมึก และกลุ่มปู

4. มูลค่าสัตว์น้ำ

ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากเครื่องมือประมงทะเล ณ ทำขึ้นปลาของตำบล ทรายขาว รวมทั้งสิ้น 1,067,950 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าทั้งหมด 25,493,650 บาท โดยกลุ่มปลา เศรษฐกิจ เป็นกลุ่มสัตว์น้ำที่มีมูลค่ารวมมากที่สุด (82.44%) รองลงมาคือ กลุ่มกึ่ง (5.48%) และปลา เบ็ด (4.53%) กลุ่มปู (3.42%) กลุ่มหมึก (2.40%) สัตว์น้ำอื่นๆ (1.63%) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาศึกษาสามารถเป็นดัชนีบ่งชี้ความอุดมสมบูรณ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำจากทรัพยากรสัตว์น้ำของชาวประมง บริเวณตำบลทรายขาวได้เป็นอย่างดี และการที่ชาวประมงมีการพัฒนาเครื่องมือประมงให้ง่ายต่อการใช้และมีประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำที่ต้องลดลงตามสภาพการใช้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรทุกคนตระหนัก ช่วยกันหามาตรการในการป้องกัน รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดขบวนการเชื่อมโยงการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อันนำไปสู่การสร้างความมั่นคงในอาชีพให้กับชาวประมง พร้อมทั้งให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการดูแลและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นพื้นที่ฐานการสร้างความมั่นคงให้ชุมชนท้องถิ่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะยุทธวิธีที่เหมาะสม ดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งกองทุนเครื่องมือประมงพื้นบ้านและเครื่องมือประมงพาณิชย์ การจัดตั้งกองทุนน้ำมันในชุมชน ตลอดจนกองทุนอาชีพสำหรับแม่บ้านและรายได้เสริมสำหรับชาวประมง ที่กล่าวมาเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาในระยะสั้น สำหรับการแก้ปัญหาในระยะยาวสามารถทำได้โดย
2. การอบรมพัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการกลุ่มและกองทุนชุมชนและส่งเสริมให้ชาวประมงตระหนักในการทำการประมงอย่างมีความรับผิดชอบ เพื่อให้มีทรัพยากรสัตว์น้ำใช้อย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งอาจทำได้โดย การเผยแพร่ให้ความรู้สร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการจับสัตว์น้ำให้กับชาวประมง ส่งเสริมให้ชาวบ้านรวมกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปให้คำปรึกษา ส่งเสริมให้ชาวประมงพื้นบ้านรวมกลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำที่จับมาได้ให้มีราคาสูงขึ้น ควรมีกองทุนสนับสนุนและมีเจ้าหน้าที่เข้าไปติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
3. หน่วยงานของรัฐควรมีมาตรการการควบคุมป้องกันการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างจริงจังและเข้มแข็ง การออกตรวจและป้องกันการกระทำผิดทางทะเล โดยการจัดเรือลาดตระเวนทำการประมงผิดกฎหมายในเขต 3,000 เมตร
4. ควรกำหนดกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มทรัพยากรสัตว์น้ำ เช่น การทำปะการังเทียมเพื่อเป็นแหล่งที่อาศัยและวางไข่ของสัตว์น้ำ รวมถึงการปล่อยพันธุ์สัตว์ การจัดทำเขตอนุรักษ์บริเวณที่เหมาะสม

ยุทธวิธีที่กล่าวมาทั้งหมด ควรได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง จากทั้งภาคประชาชน เอกชน และหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ล้วนมีบทบาทสำคัญ เพื่อนำไปสู่ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลแบบองค์รวม ให้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นการพัฒนาด้านอื่น ๆ ได้โดยให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดยภาครัฐสนับสนุนการจัดการข้อมูล และองค์ความรู้ สร้างระบบฐานข้อมูลรองรับการดำเนินงานดังกล่าวพร้อมทั้งรณรงค์สร้างความเข้าใจให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณะ นำไปสู่การเป็นตัวอย่างด้านการพัฒนาพึ่งพาตนเองของ

ชุมชน โดยยึดหลักการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของความพอเพียง ตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเหมาะสำหรับให้ชุมชนต่างๆ นำไปประยุกต์ใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาชุมชนของตนเองต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมประมง. 2540. คำนิยามการจำแนกเครื่องมือประมงทะเลของไทย. กองประมงทะเล, กรมประมง, กรุงเทพฯ. 198 หน้า
- กรมประมง. 2546. สถิติผลผลิตทางการประมง. กองเศรษฐกิจการประมง กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ. 75 หน้า
- กรมประมง. 2548. สถิติการประมงแห่งประเทศไทย. เอกสารฉบับที่ 6/2548. ศูนย์สารสนเทศ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ. 83 หน้า
- กำพล ลอยชื่น และสุภาพร อังสारा. 2546. รายงานการประมงอวนล้อมจับในเขตจังหวัดสตูล. รวมบทคัดย่อ การสัมมนาวิชาการประมง ประจำปี 2546 วันที่ 7 – 9 กรกฎาคม กรมประมง, กรุงเทพฯ. หน้า 114.
- ณัฐธา สุวรรณราช. 2550. การศึกษาผลกระทบและการปรับตัวของการทำประมงพาณิชย์ในจังหวัดสงขลา จากภาวะสูงขึ้นของราคาน้ำมัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปิยชันว์ เบญจเทพศรี. 2551. การศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน: กรณีศึกษาชุมชนเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี. โรงเรียนบ้านต้นผึ้ง จังหวัดลำพูน. โครงการครุวิจัย-วิทยาศาสตร์ทางทะเล. 118 หน้า
- ภักจุฑา เขมากรณ์ วราภรณ์ เดชบุญ และกึ่งกาญจน์ วิบูลย์พันธ์. 2548. สถานะการประมงอวนลากคู่บริเวณอ่าวไทยตอนล่าง. รายงานประจำปี 2548, ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง กรมประมง. 34 หน้า
- ภักจุฑา เขมากรณ์ และกึ่งกาญจน์ วิบูลย์พันธ์. 2549. การประมงอวนล้อมจับบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง กรมประมง. 31 หน้า
- วราภรณ์ เดชบุญ อำนวย คงพรหม และสมใจ เวชประสิทธิ์. 2544. การประมงอวนลากคานถ่างในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง กรมประมง. 42 หน้า

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2548. รายงานสถิติเรือประมงของประเทศไทย. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี, กรุงเทพฯ. 76 หน้า

องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว. 2551. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (รูปฐ. 2) พ.ศ.
2551. องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่.

อภิรักษ์ สิริพิทยา. 2549. การศึกษาเปรียบเทียบการทำประมงพาณิชย์ก่อนและหลังการปรับตัวขึ้น
ของราคาน้ำมัน กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการจัดการธุรกิจ
เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อำนวยการ คงพรหม, วิรัตน์ สนิทมัจโร, กิ่งกาญจน์ วิบุญพันธ์ และ สมใจ เวชประสิทธิ์. 2549. ความ
ชุกชุมและการแพร่กระจายของทรัพยากรสัตว์น้ำบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง. ใน: บทความย่อ
การประชุมวิชาการประมง ประจำปี 2549, วันที่ 25-27 กรกฎาคม 2549. ณ ห้องประชุม
กรมประมง. หน้า 53-54.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ – สกุล นายประสาร ศรีงาม
2. ภูมิลำเนา จังหวัดกระบี่
3. ตำแหน่งปัจจุบัน เจ้าพนักงานประมง ระดับ ชำนาญงาน
4. หน่วยงาน สำนักงานประมงจังหวัดกระบี่ กรมประมง
ศาลากลางจังหวัดกระบี่ ต.ปากน้ำ อ.เมืองกระบี่ จ.กระบี่
โทร. 08-1893-3553 E-mail: prasan_pramongt@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ระดับ	สถานที่ศึกษา	สาขา	ปี พ.ศ. ที่สำเร็จ
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร	การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	2552
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	ส่งเสริมการเกษตร	2540
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ เทคนิค	วิทยาลัยเกษตรกรรมระนอง	เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	2533

6. ประวัติการรับราชการ

พ.ศ.	สถานที่	ตำแหน่ง
2535	หน่วยตรวจการประมงจังหวัดภูเก็ต	นายท้ายเรือเดินทะเลชั้น 2
2542	สำนักงานประมงอำเภอกระบี่บุรี จังหวัดพังงา	เจ้าพนักงานประมง ระดับ 2
2544	สำนักงานประมงจังหวัดกระบี่	เจ้าพนักงานประมง ระดับ 3
2546	สำนักงานประมงจังหวัดกระบี่	เจ้าพนักงานประมง ระดับ 4
2549	สำนักงานประมงจังหวัดกระบี่	เจ้าพนักงานประมง ระดับ 5

7. การฝึกอบรมและสัมมนา

หลักสูตร/สาขาที่ฝึกอบรม	จัดโดย	ระยะเวลา
1. การฝึกการตรวจการประมงรุ่นที่ 1	กรมประมง	15 ธ.ค. 2539 – 15 ม.ค. 2540
2. การแก้ไขปัญหาความยากจน	กรมประมง	25-27 ก.ค. 2548